

श्रीः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

श्रीकूरनाथ श्रीवत्सचिह्नमिश्र अनुगृहीताः

पञ्चस्तवाः

This book has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX and the skt font. Our sincere thanks to Sri. Sundar Varadarajan of Chennai for proofreading this text.

विषयसूची

१	वैकुण्ठस्तवः	५
२	अतिमानुषस्तवः	२३
३	सुन्दरबाहुस्तवः	३३
४	वरदराजस्तवः	५५
५	श्रीस्तवः	७९

www.prapatti.com

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः

॥ श्रीवैकुण्ठस्तवः ॥

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गळ सूत्रताम् ॥

यो नित्यमच्युतपदाम्बुजयुग्मरुक्म-
व्यामोहतस्तदितराणि तृणाय मेने।
अस्मद्गुरोर्भगवतोऽस्य दयैकसिन्धोः
रामानुजस्य चरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥

त्रैविद्यवृद्धजनमूर्धविभूषणं यत्
सम्पच्च सात्त्विकजनस्य यदेव नित्यम्।
यद्वा शरण्यमशरण्यजनस्य पुण्यं
तत् संश्रयेम वकुळाभरणाङ्घ्रियुग्मम् ॥ २ ॥

भक्तिप्रभावभवदद्भुतभावबन्ध-
सन्धुक्षितप्रणयसाररसौघपूर्णः।
वेदार्थरत्ननिधिरच्युतदिव्यधाम
जीयात् पराङ्कुशपयोधिरसीमभूमा ॥ ३ ॥

यन्मङ्गलाय महते जगतामुशन्ति
त्रैविष्टपान्यपि पदानि यदाश्रयाणि।
वन्दामहे सरसिजेक्षणमद्वितीयं
वेदान्तवेद्यमनिदम्प्रथमं महस्तत् ॥ ४ ॥

पीताम्बरं वरदशीतलदृष्टिपातम्
आजानुलम्बिभुजमायतकर्णपाशम्।
तन्मेघमेचकमुदग्रविशालवक्षः
लक्ष्मीधरं किमपि वस्तु ममाविरस्तु ॥ ५ ॥

यत् तत्त्वमक्षरमदृश्यमगोत्रवर्णम्
 अग्राह्यमव्ययमनीदृशमद्वितीयम्।
 ईशानमस्य जगतो यदणोरणीयः
 तद् वैष्णवं पदमुदारमुदाहरामः ॥ ६ ॥

आम्नायमूर्धनि च मूर्धनि चोर्ध्वपुंसां
 यद् धाम वैष्णवमभीक्षणतरं चकास्ति।
 तन्मादृशामपि च गोचरमेति वाचो
 मन्ये तदीयमिदमाश्रितवत्सलत्वम् ॥ ७ ॥

जानन्नपीह किल मामनपत्रपिष्णुः
 विष्णोः पदप्रणयिनीं गिरमाद्रियेऽहम्।
 न श्वावलीढमपि तीर्थमतीर्थमाहुः
 नोदन्यताऽपि च शुना किल लज्जितव्यम् ॥ ८ ॥

देवस्य दैत्यमथनस्य गुणेष्वियत्ता
 सङ्ख्या च वाङ्मनसगोचरमत्यभूताम्।
 अप्येवमण्वपि च तत्र ममार्तिशान्त्यै
 कीटस्य तृष्यत उदन्वति विप्रुषाऽलम् ॥ ९ ॥

प्रेमार्द्रविह्वलगिरः पुरुषाः पुराणाः
 त्वां तुष्टुवुर्मधुरिपो ! मधुरैर्वचोभिः।
 वाचो विडम्बितमिदं मम नीचवाचः
 क्षान्तिस्तु ते सविषया मम दुर्वचोभिः ॥ १० ॥

आज्ञा तवात्रभवती विदिता त्रयी सा
 तां हि प्रमाणमुपजग्मुरतीन्द्रियेऽर्थे।
 आभासभूयमभियान्त्यपराणि दोषैः
 एषा तु दोषरहिता महिता पुराणी ॥ ११ ॥

अन्तर्हितो निधिरसि त्वमशेषपुंसां
 लभ्योऽसि पुण्यपुरुषैः इतरैर्दुरापः।

तत्र त्रयीं सुकृतिनः कृतिनोऽधिजग्मुः
बाह्येषु बाह्यचरितैरितरैर्निपेते ॥ १२ ॥

चित्रं विधेर्विलसितं त्विदमाविरस्ति
दुष्टात्मनामयमहो ! किल दुर्विपाकः ।
यत् केचिदत्रभवतीं श्रुतिमाश्रयन्तो-
ऽप्यर्थे कुदृष्टिविनिविष्टधियो विनष्टाः ॥ १३ ॥

बाह्याः कुदृष्टय इति द्वितयेऽप्यपारं
घोरं तमः समुपयन्ति नहीक्षसे तान् ।
जग्धस्य काननमृगैर्मृगतृष्णिकेप्सोः
कासारसत्त्वनिहतस्य च को विशेषः ॥ १४ ॥

न्यायस्मृतिप्रभृतिभिर्भवता निसृष्टैः
वेदोपबृंहणविधावुचितैरुपायैः ।
श्रुत्यर्थमर्थमिव भानुकरैर्विभेजुः
त्वद्भक्तिभावितविकल्मषशेमुषीकाः ॥ १५ ॥

ये तु त्वदङ्घ्रिसरसीरुहभक्तिहीनाः
तेषाममीभिरपि नैव यथार्थबोधः ।
पित्तघ्नमञ्जनमनापुषि जातु नेत्रे
नैव प्रभाभिरपि शङ्कसितत्वबुद्धिः ॥ १६ ॥

तत्त्वार्थतत्परपरश्शतवेदवाक्यैः
सामर्थ्यतः स्मृतिभिरप्यथ तादृशीभिः ।
त्वामेव तत्त्वपरसात्त्विकसत्पुराणैः
दैवज्ञधीभिरपि निश्चिनुमः परेशम् ॥ १७ ॥

अन्यत्र तु क्वचन केचिदिहेशशब्दात्
लोकप्रसिद्धिमुपगम्य तमीशमाहुः ।
तैश्च प्रसिद्धिविभवस्य समूलतायै
ग्राह्या त्रयी त्वयि तु साऽच्युत ! सम्मुखीना ॥ १८ ॥

यः खल्वणोरणुतरो महतो महीयान्
 आत्मा जनस्य जनको जगतश्च योऽभूत्।
 वेदात्मकप्रणवकारणवर्णवाच्यं
 तं त्वां वयं तु परमेश्वरमामनामः ॥ १९ ॥

आत्मेश्वरोऽसि न परोऽस्ति तवेश्वरोऽन्यः
 विश्वस्य चाधिपतिरस्य परायणं च।
 नारायणाच्युत ! परस्त्वमिहैक एव
 ब्रह्मादयोऽपि भवदीक्षणलब्धसत्ताः ॥ २० ॥

नित्यः समाभ्यधिकवर्जित ऊर्जितश्रीः
 नित्येऽक्षरे दिवि वसन् पुरुषः पुराणः।
 सत्त्वप्रवर्तनकरो जगतोऽस्य मूलं
 नान्यस्त्वदस्ति धरणीधर ! वेदवेद्यः ॥ २१ ॥

यं भूतभव्यभवदीशमनीशमाहुः
 अन्तस्समुद्रनिलयं यमनन्तरूपम्।
 यस्य त्रिलोकजननी महिषी च लक्ष्मीः
 साक्षात् स एव पुरुषोऽसि सहस्रमूर्धा ॥ २२ ॥

सर्वश्रुतिष्वनुगतं स्थिरमप्रकम्प्यं
 नारायणाह्वयधरं त्वमिवानवद्यम्।
 सूक्तं तु पौरुषमशेषजगत्पवित्रं
 त्वामुत्तमं पुरुषमीशमुदाजहार ॥ २३ ॥

आनन्दमैश्वरमवाङ्मनसावगाह्यम्
 आम्नासिषुः शतगुणोत्तरितक्रमेण।
 सोऽयं तवैव नृषु हि त्वमिहान्तरात्मा
 त्वं पुण्डरीकनयनः पुरुषश्च पौष्णः ॥ २४ ॥

यन्मूलकारणमबुध्यत सृष्टिवाक्यैः
 ब्रह्मेति वा सदिति वाऽऽत्मगिराऽथवा तत्।

नारायणस्त्विति महोपनिषद् ब्रवीति
सौबालिकीप्रभृतयोऽप्यनुजग्मुरेनाम् ॥ २५ ॥

ज्योतिः परं परमतत्त्वमथो परात्मा
ब्रह्मेति च श्रुतिषु यत् परवस्त्वधीतम्।
नारायणस्तदिति तद् विशिनष्टि काचिद्
विष्णोः पदं परममित्यपरा गृणाति ॥ २६ ॥

सन्तीदृशः श्रुतिशिरस्सु परस्सहस्राः
वाचस्तव प्रथयितुं परमेशितृत्वम्।
किञ्चेह न व्यजगणः क्रिमिधातृभेदं
क्रामन् जगन्ति निगिरन् पुनरुद्गिरंश्च ॥ २७ ॥

रूपश्रिया परमया परमेण धाम्ना
चित्रैश्च कैश्चिदुचितैर्भवतश्चरित्रैः।
चिह्नैरनिह्नवपरैरपरैश्च कैश्चिद्
निश्चिन्वते त्वयि विपश्चित ईशितृत्वम् ॥ २८ ॥

यस्याः कटाक्षणमनुक्षणमीश्वराणाम्
ऐश्वर्यहेतुरिति सर्वजनीनमेतत्।
तां श्रीरिति त्वदुपसंश्रयणान्निराहुः
त्वां हि श्रियः श्रियमुदाहुरुदारवाचः ॥ २९ ॥

माया त्वया गुणमयी किल या निसृष्टा
सा ते विभो ! किमिव नर्म न निर्मिमीते।
कौतस्कृताः स्थिरकुतर्कवशेन केचित्
सत्यां श्रुतौ च बधिरास्त्वयि तन्महिम्ना ॥ ३० ॥

यः स्थावरक्रिमिपतङ्गमतङ्गजादि-
ष्वन्येषु जन्तुषु सदैव विजायमानः।
त्वं नित्यनिर्मल निरञ्जन निर्विकार-
कल्याणसद्गुणनिधे ! स इतीरितस्तैः ॥ ३१ ॥

त्वद्दृष्टिजुष्टमिदमाविरभूदशेषं
 नो चेत् कटाक्षयसि नैव भवेत् प्रवृत्तिः।
 स्थातुं च वाञ्छति जगत् तव दृष्टिपातं
 तेन श्रुतौ जगदिषे हि जगत् त्वमेव ॥ ३२ ॥

एवं भगो ! इह भवत्परतन्त्र एव
 शब्दोऽपि रूपवदमुष्य चराचरस्य।
 ऐश्वर्यमीदृशमिदं श्रुतिषूदितं ते
 पापीयसामयमहो ! त्वयि मोहहेतुः ॥ ३३ ॥

ये त्वत्कटाक्षलवलक्ष्यमिव क्षणं तैः
 ऐश्वर्यमीदृशमलभ्यमलम्भि पुम्भिः।
 यत् केऽपि सञ्जगरिरे परमेशितृत्वं
 तेषामपि श्रुतिषु तन्महिमप्रसङ्गात् ॥ ३४ ॥

नित्येषु वस्तुषु भवन्निरपेक्षमेव
 तत्तत्स्वरूपमिति केचिदिह भ्रमन्तः।
 ऐश्वर्यमत्र तव सावधि सङ्गिरन्ते
 ब्रूते त्रयी तु निरुपाधिकमीशनं ते ॥ ३५ ॥

इच्छात एव तव विश्वपदार्थसत्ता
 नित्यं प्रयास्तव तु केचन ते हि नित्याः।
 नित्यं त्वदेकपरतन्त्रनिजस्वरूपाः
 भावत्कमङ्गळगुणा हि निदर्शनं नः ॥ ३६ ॥

विश्वस्य विश्वविधकारणमच्युत ! त्वं
 कार्यं तदेतदखिलं चिदचित्स्वरूपम्।
 त्वं निर्विकार इति वेदशिरस्सु घोषो
 निस्सीममेव तव दर्शयतीशितृत्वम् ॥ ३७ ॥

किंसाधनः क्व निवसन् किमुपाददानः
 कस्मै फलाय सृजतीश इदं समस्तम्।

इत्याद्यनिष्ठितकुतर्कमतर्कयन्तः

त्वद् वैभवं श्रुतिविदो विदुरप्रतर्क्यम् ॥ ३८ ॥

यत् संवृतं दशगुणोत्तरसप्ततत्त्वैः

अण्डं चतुर्दशजगद् भवधातृधाम।

अण्डानि तत्सुसदृशानि परश्शतानि

क्रीडाविधेस्तव परिच्छदतामगच्छन् ॥ ३९ ॥

इच्छाविहारविधये विहितान्यमूनि

स्यात् त्वद्विभूतिलव्लेशकलायुतांशः।

या वै न जातु परिणामपदास्पदं सा

कालातिगा तव परा महती विभूतिः ॥ ४० ॥

यद् वैष्णवं हि परमं पदमामनन्ति

खं वा यदेव परमं तमसः परस्तात्।

तेजोमयं परमसत्त्वमयं ध्रुवं यद्

आनन्दकन्दमतिसुन्दरमद्भुतं यत् ॥ ४१ ॥

यद् ब्रह्मरुद्रपुरुहूतमुखैर्दुरापं

नित्यं निवृत्तिनिरतैः सनकादिभिर्वा।

सायुज्यमुज्ज्वलमुशन्ति यदापरोक्ष्यं

यस्मात् परं न पदमञ्चितमस्ति किञ्चित् ॥ ४२ ॥

रूपेण सद्गुणगणैः परया समृद्ध्या

भावैरुदारमधुरैरपि वा महिम्ना।

तादृक् तदीदृगिदमित्युपवर्णयन्त्यो

वाचो यदीयविभवस्य तिरस्क्रियायै ॥ ४३ ॥

यद् वृद्धयपक्षयविनाशमुखैर्विकारैः

एतैरसंस्तुतमनस्तमितास्तिशब्दम्।

यद्गौरवात् श्रुतिषु फल्गु फलं क्रियाणाम्

आदिष्टमन्यदसुखोत्तरमध्रुवं च ॥ ४४ ॥

निष्कल्मषैर्निहतजन्मजराविकारैः
 भूयिष्ठभक्तिविभवैरभवैरवाप्यम्।
 अन्यैरधन्यपुरुषैर्मनसाऽप्यनाप्यं
 वैकुण्ठनाम तव धाम तदामनन्ति ॥ ४५ ॥

नित्या तवान्यनिरपेक्षमहामहिम्नो-
 ऽप्येतादृशी निरवधिर्नियता विभूतिः।
 ज्ञानादयो गुणगणाः समतीरसीमाः
 लक्ष्मीः प्रिया परिजनाः पतगेन्द्रमुख्याः ॥ ४६ ॥

एकस्य येषु हि गुणस्य लवायुतांशः
 स्यात् कस्यचित् स खलु वाङ्मनसातिग्रीः।
 ये तादृशोऽत्यवधयः समतीतसङ्ख्याः
 त्वत्सद्गुणास्त्वमसि तन्निरपेक्षलक्ष्मीः ॥ ४७ ॥

सर्वस्य चैव गुणतो हि विलक्षणत्वम्
 ऐश्वर्यतश्च किल कश्चिदुदञ्चितः स्यात्।
 तत् प्रत्युत त्वयि विभो ! विभवो गुणाश्च
 सम्बन्धतस्तव भजन्ति हि मङ्गलत्वम् ॥ ४८ ॥

दूरे गुणास्तव तु सत्त्वरजस्तमांसि
 तेन त्रयी प्रथयति त्वयि निर्गुणत्वम्।
 नित्यं हरे ! निखिलसद्गुणसागरं हि
 त्वामामनन्ति परमेश्वरमीश्वराणाम् ॥ ४९ ॥

ज्ञानात्मनस्तव तदेव गुणं गृणन्ति
 तेजोमयस्य हि मणेर्गुण एव तेजः।
 तेनैव विश्वमपरोक्षमुदीक्षसे त्वं
 रक्षा त्वदीक्षणत एव यतोऽखिलस्य ॥ ५० ॥

त्रय्युदाता तव युवत्वमुखैर्गुणौघैः
 आनन्दमेधितमियानिति सन्नियन्तुम्।

ते ये शतं त्विति परम्परया प्रवृत्ता
नैवेष वाङ्मनसगोचर इत्युदाह ॥ ५१ ॥

एवं तया चतुरया तव यौवनाद्याः
सर्वे गुणाः सह समस्तविभूतिभिश्च।
प्रव्याहृताः स्युरवधीन्नवधीरयन्तो
वाचामगोचरमहामहिमान एव ॥ ५२ ॥

संवर्तवर्ति निखिलं निरभिज्ञमज्ञं
चित्रे च कर्मणि यथार्हमहो ! नियच्छन्।
सद्यः क्रिमिद्रुहिणभेदमभेदमेतद्
आविश्चकर्त्त सकृदीक्षणदीक्षणेन ॥ ५३ ॥

अस्तं यदुद्गदुपचाय्यपचायि चैवम्
ईशं दरिद्रमथ जङ्गममप्यनिङ्गम्।
विश्वं विचित्रमविलक्षणवीक्षणेन
विश्वोभयस्यनवधिर्बत शक्तिरैशी ॥ ५४ ॥

रूपप्रकारपरिणामकृतव्यवस्थं
विश्वं विपर्यसितुमन्यदसच्च कर्तुम्।
क्षाम्यन् स्वभावनियमं किमुदीक्षसे त्वं
स्वातन्त्र्यमैश्वरमपर्यनुयोज्यमाहुः ॥ ५५ ॥

संवर्तसम्भृतकरस्य सहस्ररश्मेः
उस्रं तमिस्रयदजस्रविहारि हारि।
नित्यानुकूलमनुकूलनृणां परेषाम्
उद्वेजनं च तव तेज उदाहरन्ति ॥ ५६ ॥

नैव ह्यवाप्यमनवाप्तमिहास्ति यस्य
सत्ताऽपि तस्य तव वीक्षणतः प्रजानाम्।
सम्पत् तु किम्पुनरितो न वदान्यमन्यं
मन्ये त्वमेव खलु मन्दिरमिन्दिरायाः ॥ ५७ ॥

पापैरनादिभवसम्भववासनोत्थैः

दुःखेषु यः खलु मिमङ्क्षति हन्त ! जन्तुः।
तं केवलं नु कृपयैव समुद्धुरिष्यन्
तद्दुष्कृतस्य ननु निष्कृतिमात्थ शास्त्रैः ॥ ५८ ॥

शास्त्रैरनादिनिधनैः स्मृतिभिस्त्वदीय-

दिव्यावतारचरितैः शुभया च दृष्ट्या।
निःश्रेयसं यदुपकल्पयसि प्रजानां
सा त्वत्कृपाजलधितल्लजवल्गितश्रीः ॥ ५९ ॥

है हन्त ! जन्तुषु निरन्तरसन्ततात्मा

पाप्मा हि नाम वद कोऽयमचिन्त्यशक्तिः।
यस्त्वत्कृपाजलधिमप्यतिवेलखेलम्
उल्लङ्घयत्यकृतमासुर भागधेयान् ॥ ६० ॥

यद् ब्रह्मकल्पनियुतानुभवेऽप्यनाशयं

तत् किल्बिषं सृजति जन्तुरिह क्षणार्धे।
एवं सदा सकलजन्मसु सापराधं
क्षाम्यस्यहो ! तदभिसन्धिविराममात्रात् ॥ ६१ ॥

क्षान्तिस्तवेयमियती महती कथं नु

मुहोदहो ! त्वयि कृताञ्जलिपञ्जरेषु।
इत्थं स्वतो निखिलजन्तुषु निर्विशेषं
वात्सल्यमुत्सुकजनेषु कथं गुणस्ते ॥ ६२ ॥

विश्वं धियैव विरचय्य निचाय्य भूयः

सञ्जहृषः सति समाश्रितवत्सलत्वे।
आजग्मुषस्तव गजोत्तमबृंहितेन
पादं पराममृशुषोऽपि च का मनीषा ॥ ६३ ॥

यः कश्चिदेव यदि किञ्चन हन्त ! जन्तुः

भव्यो भजेत भगवन्तमनन्यचेताः।

तं सोऽयमीदृश इयानिति वाऽप्यजानन्
है ! वैनतेयसममप्युररीकरोषि ॥ ६४ ॥

त्वत्साम्यमेव भजतामभिवाञ्छसि त्वं
तत्सात्कृतैर्विभवरूपगुणैस्त्वदीयैः ।
मुक्तिं ततो हि परमं तव साम्यमाहुः
त्वद्दास्यमेव विदुषां परमं मतं तत् ॥ ६५ ॥

तद्वै तथाऽस्तु कतमोऽयमहो ! स्वभावः
यावान् यथाविधगुणो भजते भवन्तम् ।
तावान् तथाविधगुणस्तदधीनवृत्तिः
संश्लिष्यसि त्वमिह तेन समानधर्मा ॥ ६६ ॥

नीलाञ्जनाद्रिनिभमुन्नसमायताक्षम्
आजानुजैत्रभुजमायतकर्णपाशम् ।
श्रीवत्सलक्षणमुदारगभीरनाभिं
पश्येम देव ! शरदः शतमीदृशं त्वाम् ॥ ६७ ॥

अम्भोरुहाक्षमरविन्दनिभाङ्घ्रियुग्मम्
आताम्रतामरसरम्यकराग्रकान्ति ।
भृङ्गालकं भ्रमरविभ्रमकायकान्ति
पीताम्बरं वपुरदस्तु वयं स्तवाम् ॥ ६८ ॥

भ्रुविभ्रमेण मृदुशीतविलोकितेन
मन्दस्मितेन मधुराक्षरया च वाचा ।
प्रेमप्रकर्षपिशुनेन विकासिना च
सम्भावयिष्यसि कदा मुखपङ्कजेन ॥ ६९ ॥

वज्राङ्कुशध्वजसरोरुहशङ्खचक्र-
मत्सीसुधाकलशकल्पककल्पिताङ्गम् ।
त्वत्पादपद्मयुगळं विगळत्प्रभाद्भिः
भूयोऽभिषेक्ष्यति कदा नु शिरो मदीयम् ॥ ७० ॥

त्रैविक्रमक्रमकृताक्रमणत्रिलोकम्
 उत्तंसमुत्तममनुत्तमभक्तिभाजाम्।
 नित्यं धनं मम कदा हि मदुत्तमाङ्गम्
 अङ्गीकरिष्यति चिरं तव पादपद्मम् ॥ ७१ ॥

उन्निद्रपत्रशतपत्रसगोत्रमन्त-
 लैखारविन्दमभिनन्दनमिन्द्रियाणाम्।
 मन्मूर्ध्नि हन्त ! करपल्लवतल्लजं ते
 कुर्वन् कदा कृतमनोरथयिष्यसे माम् ॥ ७२ ॥

आङ्गी निसर्गनियता त्वयि हन्त कान्तिः
 नित्यं तवालमियमेव तथाऽपि चान्या।
 वैभूषणी भवति कान्तिरलन्तरां सा
 है पुष्कलैव निखिलाऽपि भवद्विभूतिः ॥ ७३ ॥

श्रीवत्सकौस्तुभकिरीटललाटिकाभिः
 केयूरहारकटकोत्तमकण्ठिकाभिः
 उद्दामदाममणिनूपुरनीविबन्धैः
 भान्तं भवन्तमनिमेषमुदीक्षिषीय ॥ ७४ ॥

ऐन्दीवरी क्वचिदपि क्वचनारविन्दी
 चान्द्रातपी क्वचन च क्वचनाथ हैमी।
 कान्तिस्तवोढपरभागपरस्परश्रीः
 पार्येत पारणयितुं किमु चक्षुषोर्मै ॥ ७५ ॥

त्वां सेवितं जलजचक्रगदासिशार्ङ्गैः
 तार्क्ष्येण सैन्यपतिनाऽनुचरैस्तथाऽन्यैः।
 देव्या श्रिया सह वसन्तमनन्तभोगे
 भुञ्जीय साञ्जलिरसङ्कुचिताक्षिपक्ष्मा ॥ ७६ ॥

कैङ्कर्यनित्यनिरतैर्भवदेकभोगैः
 नित्यैरनुक्षणनवीनरसार्द्रभावैः।

नित्याभिवाञ्छितपरस्परनीचभावैः

मद्दैवतैः परिजनैस्तव सङ्गसीय ॥ ७७ ॥

यत् किञ्चिद्दुज्ज्वलमिदं यदुपाख्ययाऽऽहुः

सौन्दर्यमृद्धिरिति यन्महिमांशलेशः।

नाम्नैव यां श्रियमुशन्ति यदीयधाम

त्वामामनन्ति यतमा यतमानसिद्धिः ॥ ७८ ॥

या वै त्वयाऽप्युदधिमन्थनयत्नलभ्या

याऽन्तर्हितेति जगदुन्मथनोद्यतोऽभूः।

या च प्रतिक्षणमपूर्वरसानुबन्धैः

भावैर्भवन्तमभिनन्दयते सदैव ॥ ७९ ॥

रूपश्रिया गुणगणैर्विभवेन धाम्ना

भावैरुदारमधुरैश्चतुरैश्चरित्रैः।

नित्यं तवैव सदृशीं श्रियमीश्वरीं तां

त्वां चाञ्चितः परिचरेयमुदीर्णभावः ॥ ८० ॥

या बिभ्रती स्थिरचरात्मकमेव विश्वं

विश्वम्भरा परमया क्षमया क्षमा च।

तां मातरं च पितरं च भवन्तमस्य

व्युच्छन्तु रात्रय इमा वरिवस्यतो मे ॥ ८१ ॥

भावैरुदारमधुरैर्विविधैर्विलासैः

भ्रूविभ्रमस्मितकटाक्षनिरीक्षणैश्च।

या त्वन्मयी त्वमपि यन्मय एव सा मां

नीला नितान्तमुररीकुरुतामुदारा ॥ ८२ ॥

भावैरनुक्षणमपूर्वरसानुविद्धैः

अत्यद्भुतैरभिनवैरभिनन्द्य देवीः।

भृत्यान् यथोचितपरिच्छदिनो यथार्हं

सम्भावयन्तमभितो भगवन्! भवेयम् ॥ ८३ ॥

हा हन्त हन्त ! हतकोऽस्मि खलोऽस्मि धिङ्मां
 मुह्यन्नहो ! अहमिदं किमुवाच वाचा ।
 त्वामङ्ग ! मङ्गळगुणास्पदमस्तहेयम्
 आः ! स्मर्तुमेव कथमर्हति मादृगंहः ॥ ८४ ॥

अंहः प्रसह्य विनिगृह्य विशोध्य बुद्धिं
 व्यापूय विश्वमशिवं जनुषाऽनुबद्धम् ।
 आधाय सद्गुणगणानपि नाहमर्हः
 त्वत्पादयोर्यदहमत्र चिरान्निमग्नः ॥ ८५ ॥

जानेऽथवा किमहमङ्ग ! यदेव सङ्गाद्
 अङ्गीकरोषि न हि मङ्गळमन्यदस्मात् ।
 तेन त्वमेनमुररीकुरुषे जनं चेद्
 नैवामुतो भवति युक्ततमो हि कश्चित् ॥ ८६ ॥

यन्नाभवाम भवदीयकटाक्षलक्षं
 संसारगर्तपरिवर्तमतोऽगमाम ।
 आगांसि ये खलु सहस्रमजस्रमेव
 जन्मस्वतन्महि कथं त इमेऽनुकम्प्याः ॥ ८७ ॥

सत्कर्म नैव किल किञ्चन सञ्चिनोमि
 विद्याऽप्यवद्वारहिता न च विद्यते मे ।
 किञ्च त्वदञ्चितपदाम्बुजभक्तिहीनः
 पात्रं भवामि भगवन् ! भवतो दयायाः ॥ ८८ ॥

किं भूयसा प्रलपितेन यदेव किञ्चित्
 पापाह्वमल्पमुरु वा तदशेषमेषः ।
 जानन् न वा शतसहस्रपरार्थकृत्वो
 योऽकार्षमेनमगतिं कृपया क्षमस्व ॥ ८९ ॥

देव ! त्वदीयचरणप्रणयप्रवीण-
 रामानुजार्यविषयीकृतमप्यहो ! माम् ।

भूयः प्रधर्षयति वैषयिको विमोहो
मत्कर्मणः कतरदत्र समानसारम् ॥ ९० ॥

गर्भेषु निर्भरनिपीडनखिन्नदेहः
क्षोदीयसोऽतिमहतोऽप्यखिलस्य जन्तोः।
जन्मान्तराण्यनुविचिन्त्य परस्सहस्रा-
प्यत्राहमप्रतिविधिर्निहतश्चरामि ॥ ९१ ॥

भूयश्च जन्मसमयेषु सुदुर्वचानि
दुःखानि दुःखमतिरिच्य किमप्यजानन्।
मूढोऽनुभूय पुनरेव तु बालभावात्
दुःखोत्तरं निजचरित्रममुत्र सेवे ॥ ९२ ॥

भूयांसि भूय उपयन् विविधानि दुःखा-
न्यन्यच्च दुःखमनुभूय सुखभ्रमेण।
दुःखानुबन्धमपि दुःखविमिश्रमल्पं
क्षुद्रं जुगुप्सितसुखं सुखमित्युपासे ॥ ९३ ॥

लोलद्विरिन्द्रियहयैरपथेषु नीतः
दुष्प्रापदुर्भगमनोरथमथ्यमानः।
विद्याधनाभिजनजन्ममदेन काम-
क्रोधादिभिश्च हतधीर्न शमं प्रयामि ॥ ९४ ॥

लभ्येषु दुर्लभतरेष्वपि वाञ्छितेषु
जाता सहस्रगुणतः प्रतिलम्भनेऽपि।
विघ्नैर्हतेष्वपि च तेषु समूलघातं
वर्धिष्णुरेव न तु शाम्यति हन्त तृष्णा ॥ ९५ ॥

त्वत्कीर्तनस्तुतिनमस्कृतिवेदनेषु
श्रद्धा न भक्तिरपि शक्तिरथो न चेच्छा।
नैवानुतापमतिरेष्वकृतेषु किं नु
भूयान्नहो ! परिकरः प्रतिकूलपक्षे ॥ ९६ ॥

एतेन वै सुविदितं बत मामकीनं
 दौरात्म्यमप्रतिविधेयमपारमीशः !।
 संमूर्च्छतोऽप्यपदमस्मि यतस्त्वदीय-
 निस्सीमभूमकरुणामृतवीचिवायोः ॥ ९७ ॥

ऐश्वर्यवीर्यकरुणागरिमक्षमाद्याः
 स्वामिन्नकारणसुहृत्वमथो विशेषात्।
 सर्वे गुणाः सविषयास्तव मामपार-
 घोराघपूर्णमगतिं निहतं समेत्य ॥ ९८ ॥

त्वत्पादसंश्रयणहेतुषु साधिकारान्
 उद्वृज्जतश्चरितकृत्स्नविधींश्च तांस्तान्।
 त्वं रक्षसीति महिमा न तवालमेष
 मां चेदनीदृशमनन्यगतिं न रक्षेः ॥ ९९ ॥

या कर्मणामधिकृतिर्य इहोद्यमस्ते-
 ष्वप्येष्वनुष्ठितिरशेषमिदं हि पुंसाम्।
 त्वामन्तरेण न कथञ्चन शक्यमाप्तुम्
 एवं च तेषु मयि चास्ति न ते विशेषः ॥ १०० ॥

निर्बन्ध एष यदि ते यदशेषवैध-
 संसेविनो वरद ! रक्षसि नेतरान्स्त्वम्।
 तर्हि त्वमेव मयि शक्त्यधिकारवाञ्छाः
 प्रत्यूहशान्तिमितरच्च विधेहि विश्वाम् ॥ १०१ ॥

॥ इति श्रीवैकुण्ठस्तवः समाप्तः ॥

व्यक्तीकुर्वन् निगमशिरसामर्थमन्तर्निगूढं
 श्रीवैकुण्ठस्तवमकृत यः श्रेयसे सज्जनानाम्।
 कूराधीशं गुरुतरदयाद्गुधसिन्धुं तमीडे
 श्रीवत्साङ्गं श्रुतिमतगुरुच्छात्रशीलैकधाम् ॥

अर्वाञ्चो यत्पदसरसिजद्वन्द्वमाश्रित्य पूर्वं
 मूर्ध्ना यस्यान्वयमुपगताः देशिका मुक्तिमापुः।
 सोऽयं रामानुजमुनिरपि स्वीयमुक्तिं करस्थाम्
 यत्सम्बन्धादमनुत कथं वर्ण्यते कूरनाथः ॥

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः

॥ श्री अतिमानुषस्तवः ॥

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गळ सूत्रताम् ॥

अतिमानुषशीलवृत्तवेषैः
अतिवृत्तामरविक्रमप्रतापैः।
अतिलङ्घितसर्वलोकसाम्यं
वरये वैष्णववैभवावतारम् ॥ १ ॥

श्रेयः किरन्तु किरणाश्चरणारविन्द-
निष्यन्दमानमकरन्दरसौघदेश्याः।
तज्जाः श्रुतेर्मधुन उत्स इति प्रतीताः
मङ्गळ्यरङ्गनिलयस्य परस्य धाम्नः ॥ २ ॥

श्रीमत्पराङ्कुशमुनीन्द्रमनोनिवासात्
तज्जानुरागरसमज्जनमञ्जसाऽऽप्य।
अद्याप्यनारततदुत्थितरागयोगं
श्रीरङ्गराजचरणाम्बुजमुन्नयामः ॥ ३ ॥

वज्रध्वजाङ्कुशसुधाकलशातपत्र-
पङ्केरुहाङ्कपरिकर्मपरीतमन्तः।
आपादपङ्कजविशृङ्खलदीप्रमौलेः
श्रीरङ्गिणश्चरणयोर्युगमाश्रयामः ॥ ४ ॥

श्रीरङ्गराजचरणौ प्रणुमो ययोः ख-
ल्वेकस्त्रिविक्रमविधौ वसुधामशेषाम्।
व्यक्रंस्त साचलकुलामपि विप्रकीर्ण-
स्थूलावलग्नसिकतामिव निर्नतोच्चम् ॥ ५ ॥

ज्ञानं बलं विपुलमीशनवीर्यशक्ति-
 तेजांसि च त्रियुगभूयमुपागतानि।
 पूर्णानि षट् च परिगृह्य भवंश्चतुर्धा
 भक्तं जनं त्वमनुजग्रहिथानुरागात् ॥ ६ ॥

एकान्तमङ्गळगुणास्पदमस्तहेयं
 नित्यं पदं तव यतस्तत एव देव।
 आम्नायते तदिह विश्वविरूपरूपं
 तेनैव नन्विदमशब्दमरूपमाहुः ॥ ७ ॥

शब्दादि हेयमिह गोचर इन्द्रियाणां
 तत्प्रत्यनीकविभवस्त्वमतीन्द्रियोऽसि।
 तेनैव ते न बत दर्शनमस्ति किञ्चिद्
 वाचो धियश्च तत एव न गोचरोऽसि ॥ ८ ॥

एवं स्थिते त्वदुपसंश्रयणाभ्युपायो
 मानेन केनचिदलप्स्यत नोपलब्धम्।
 नो चेदमर्त्यमनुजादिषु योनिषु त्वम्
 इच्छाविहारविधिना समवातरिष्यः ॥ ९ ॥

शीलः क एष तव हन्त ! दयैकसिन्धो !
 क्षुद्रे पृथग्जनपदे जगदण्डमध्ये।
 क्षोदीयसोऽपि हि जनस्य कृते कृती त्वम्
 अत्रावतीर्य ननु लोचनगोचरोऽभूः ॥ १० ॥

यं पातकात् सुमहतोऽप्युदधारयस्त्वं
 त्वत्पादवारिपरिपूतशिराश्च योऽभूत्।
 तं वन्दसे किल ततश्च वरं वृणीषे !
 क्रीडाविधिर्बत विलक्षणलक्षणस्ते ॥ ११ ॥

क्रीडाविधेः परिकरस्तव या तु माया
 सा मोहिनी न कतमस्य तु हन्त जन्तोः।

है ! मर्त्यसिंहवपुषस्तव तेजसोऽशे
शम्भुर्मवन् हि शरभः शलभो बभूव ॥ १२ ॥

यस्यात्मतां त्रिपुरभङ्गविधावधास्त्वं
त्वच्छक्तितेजितशरो विजयी च योऽभूत्।
दक्षक्रतौ तु किल तेन विनिर्जितस्त्वं
युक्तो विधेयविषयेषु हि कामचारः ॥ १३ ॥

मुग्धः शिशुः वटदले शयितोऽतितन्वा
तन्वा जगन्ति बिभृषे सविकासमेव।
ऐशीमिमां तु तव शक्तिमत्किंतव्याम्
अव्याजतः प्रथयसे किमिहावतीर्णः ॥ १४ ॥

ब्रह्मेशमध्यगणना गणनाऽर्कपङ्क्तौ
इन्द्रानुजत्वमदितेस्तनयत्वयोगात्।
इक्ष्वाकुवंश यदुवंशजनिश्च हन्त !
श्लाघ्यान्यमून्यनुपमस्य परस्य धाम्नः ॥ १५ ॥

त्वन्निर्मिता जठरगा च तव त्रिलोकी
किं भिक्षणादियमृते भवता दुरापा।
मध्ये कदा तु न विचक्रमिषे जगच्चेत्
त्वद्विक्रमैः कथमिव श्रुतिरञ्चिता स्यात् ॥ १६ ॥

एतत् कथं कथय यन्मथितस्त्वयाऽसौ
हित्वा स्वभावनियमं प्रथितं त्रिलोक्याम्।
अश्वाप्सरोविषसुधाविधुपारिजात
लक्ष्म्यात्मना परिणतो जलधिर्बभूव ॥ १७ ॥

पृच्छामि किञ्चन यदा किल राघवत्वे
मायामृगस्य वशगो मनुजत्वमौग्ध्यात्।
सीतावियोगविवशो न च तद्गतिज्ञः
प्रादास्तदा परगतिं हि कथं खगाय ॥ १८ ॥

अक्षुण्णयोगपथमग्रहत्तं जटायुं
 तिर्यञ्चमेव बत मोक्षपथे नियोक्तुम्।
 शङ्कोषि वेत्सि च यदा स तदा कथं त्वं
 देवीमवाप्तुमनलं व्यथितो विचिन्वन् ॥ १९ ॥

सालान् हि सप्त सगिरीन् सरसातलान् यान्
 एकेषुमन्दजवतो निरपत्रयस्त्वम्।
 तेष्वेकविव्यथनखिन्नकपिप्रणुन्नं
 शाखामृगं मृगयसे स्म कथं सहायम् ॥ २० ॥

दासः सखा समभवत् तव यः कपीन्द्रः
 तद्विद्विषं कपिममर्षवशात् जिघांसुः।
 त्वत्स्नेहविकलवधियं तमिमं कपीन्द्रं
 विस्रम्भयन् सपदि सालगिरीन् अविध्यः ॥ २१ ॥

यद्वा मृगं मृगयुवद् मृगयापदेशात्
 छन्नो जघन्थ न तु शत्रुवदाभिमुख्यात्।
 तद् युक्तमेव तव राघववंशजस्य
 तिर्यक्षु नैव हि विपक्षतयोपचारः ॥ २२ ॥

मानुष्यकाचरितमाचरितुं प्रवृत्तो
 देवातिगं चरितमङ्ग ! किमङ्ग्यकार्षीः।
 यत् सागरे बत बबन्धिथ नाथ ! सेतुं
 शैलैः प्लवङ्गमसमिङ्गितसम्प्रणुन्नैः ॥ २३ ॥

यो विक्रमेण मनुजत्वविभूषणेन
 देवं वरं वरुणराजमज ! व्यजेष्ठाः।
 कृत्वोपदां दशरथं विधिरुद्रमुख्यैः
 देवैः स्तुतश्च स किलेन्द्रजिता जितोऽसि ॥ २४ ॥

अब्धिं न तेरिथ जिगेथ न राक्षसेन्द्रं
 नैवास्य जज्ञिथ यदा च बलाबलं त्वम्।

निस्संशयः सपदि तस्य पदेऽभ्यषिञ्चः
तस्यानुजं कथमिदं हि विभीषणं च ॥ २५ ॥

त्वं दक्षिणस्य निवसन्नदधेस्तटेऽपि
दूरान्तरोत्तरपयोधिमहान्तरीपे।
दैत्यान् निजैकशरपारणयन् किमेतां
लङ्कां स्थितोऽत्र कुरुषे न किल स्म भस्म ॥ २६ ॥

यत् तादृशागसमरिं रघुवीर वीक्ष्य
विश्रम्यतामिति मुमोचिथ मुग्धमाजौ।
कोऽयं गुणः कतरकोटिगतः कियान् वा
कस्य स्तुतेः पदमहो बह कस्य भूमिः ॥ २७ ॥

एतेन वै सुविदितोऽभवदिन्द्रशत्रोः
मायास्त्रबन्धननिबन्धनजो विमोहः।
यल्लक्ष्मणस्त्वदनुजो रिपुशक्तिमुग्धः
शत्रोर्गुरुर्हनुमतस्तु लघुत्वमाप ॥ २८ ॥

हा हन्त हन्त भवतश्चरणारविन्द-
द्वन्दं कदा नु विषयीभविता ममाक्ष्णोः।
योऽहं निरर्गळविनिर्गळदन्धकारैः
वृक्षैस्तृणैश्च सुलभं समयं व्यतीतः ॥ २९ ॥

वंशं रघोरनुजिघृक्षुरिहावतीर्णः
दिव्यैर्ववर्षिथ तथाऽत्र भवद्गुणौघैः।
त्वत्सन्निधिप्रभवशैत्यजुषो यथा ही
वृक्षाश्च तान्तिमभजन्त भवद्वियोगे ॥ ३० ॥

ये धर्ममाचरितुमभ्यसितुं च योगं
बोद्धुं च किञ्चन न जात्वधिकारभाजः।
तेऽपि त्वदाचरितभूतलबन्धगन्धाद्
बन्धातिगाः परगतिं गमितास्तृणाद्याः ॥ ३१ ॥

तादृग्गुणो ननु बभूविथ राघवत्वे
 यस्तावकं चरितमन्वहमन्वभुङ्क्ते।
 सोऽत्रैव हन्त ! हनुमान् परमां विमुक्तिं
 बुद्ध्वाऽवधूय चरितं तव सेवतेऽसौ ॥ ३२ ॥

यस्त्वं कृतागसमपि प्रणतिप्रसक्तं
 तं वायसं परमया कृपयाऽक्षमिष्ठाः।
 तेनैव मादृशजनस्य महागसोऽपि
 युक्तं समाश्वसनमित्युपधारयामि ॥ ३३ ॥

सा पूतना शकटमर्जुनयोश्च युग्मं
 बाल्योचितान्यपरचेष्टितविष्फुलिङ्गे।
 यस्यालभन्त शलभत्वमहो ! निगूढः
 स त्वं व्रजे ववृधिषे किल कंसभीत्या ॥ ३४ ॥

पश्यत्सु सूरिषु सदा परमं पदं ते
 देव्या श्रिया सह वसन् परया विभूत्या।
 योगेन योगनिरतैः परिमृग्यमाणः
 किं त्वं व्रजेषु नवनीतमहो ! व्यमुष्णाः ॥ ३५ ॥

यं दुर्ग्रहं सुमनसो मनसाऽपि नित्यं
 बन्धच्छिदं परममीशमुदाहरन्ति।
 दाम्ना निबद्ध इति शुश्रुम तं भवन्तं
 नालं बभूविथ बत श्लथनाय तस्य ॥ ३६ ॥

ऐशं हि शैशवमपि व्यतिवेलखेलं
 यत् पूतना शकटमर्जुनयोश्च युग्मम्।
 बाल्योचितान्यपरसाचिविचेष्टितेन
 हन्तालभन्त शलभायितमोजसस्ते ॥ ३७ ॥

सत्येव गव्यनिवहे निजधाम्नि भूम्ना
 पर्यन्तसद्गसु किमर्थमचूचुरस्त्वम्।

मुष्णन् च किं व्यजघटो घटशेषमग्रे
गोपीजनस्य परिहासपदं किमासीः ॥ ३८ ॥

यन्नाम नाथ ! नवनीतमचूचुरस्त्वं
तच्छादनाय यदि ते मतिराविरासीत्।
किं मुग्ध ! दिग्धममुना करपल्लवं ते
गात्रे प्रमृज्य निरगाः किल निर्विशङ्कः ॥ ३९ ॥

त्वामन्यगोपगृहगव्यमुषं यशोदा
गुर्वी त्वदीयमवमानममृष्यमाणा।
प्रेम्णाऽथ दामपरिणामजुषा बबन्ध
तादृक् न ते चरितमार्यजनाः सहन्ते ॥ ४० ॥

मात्रा यदि त्वमसि दामनि सन्निबद्धः
तच्छ्राविणामुदितचाक्षुष निर्झराणाम्।
बध्नासि हन्त हृदयं भगवन् ! कुतस्तत्
सर्वो हि वश्यविषये विवृणोति वीर्यम् ॥ ४१ ॥

कान्तालकान्तममलं कमलायताक्षम्
उद्भ्रुविलासमुदितस्मितमुन्नसं च।
वक्त्रं वहन् परम ! गोपगृहेषु किं त्वं
गोपीमनांसि नवनीतमुताभ्यमोषीः ॥ ४२ ॥

सर्वं गुणाय गुणिनामिति सत्यमेतत्
यत् खल्विहेतरजने मलिनत्वहेतुः।
यद् गोपवेषविनिवेषणमुत्तमं ते
गोपालनं च गणयन्ति गुणं गुणेषु ॥ ४३ ॥

गोपालपोतकतया निभृतं धरित्रीम्
आवस्तुकाम इव सन्नपि बाल्यलौल्यात्।
ऐन्द्रं निहत्य महमद्रिमथो दधानः
किं तस्थिषे सुरगणाय सवासवाय ॥ ४४ ॥

वेणुक्वणप्रणयिनि त्वयि लोकनाथ !
 बृन्दावनं चरणसञ्चरणैः पुनाने।
 भावास्तदा वनभुवः किल कीदृशस्ते
 त्वद्गीतसिक्तसिकतासु वसुन्धरासु ॥ ४५ ॥

धन्यैः श्रुतं तदिह तावकरासकाले
 गीतेन येन हि शिलाः सलिलाम्बभूवुः।
 पञ्चापि किञ्च परिवृत्तगुणानि भूता-
 न्युर्वीकृशानुमरुदम्बरशम्बराणि ॥ ४६ ॥

तेभ्यः कृती न किल कञ्चिदिहास्ति ये वै
 रासोत्सवोत्सुकधियस्तव काननान्ते।
 वेणुस्वनस्रुत रसौघपरिप्लुतान्ते
 स्वे सृक्वणी रसनया लिलिहुर्भुजङ्गाः ॥ ४७ ॥

अम्भोदनीलमरविन्ददळायताक्षं
 पिञ्छावतंसमुररीकृतवेणुपाणिम्।
 त्वां गोपवेषपरिकर्मितकायकान्तिं
 धन्यास्तदा ददृशुरुन्मथितान्यभावाः ॥ ४८ ॥

गोवर्धनो गिरिवरो यमुना नदी सा
 बृन्दावनं च मथुरा च पुरी पुराणी।
 अद्यापि हन्त ! सुलभाः कृतिनां जनानाम्
 एते भवच्चरणचारजुषः प्रदेशाः ॥ ४९ ॥

बृन्दावने स्थिरचरात्मककीटदूर्वा-
 पर्यन्तजन्तुनिचये बत ये तदानीम्।
 नैवालभामहि जनिं हतकास्त एते
 पापाः पदं तव कदा पुनराश्रयामः ॥ ५० ॥

हा जन्म तासु सिकतासु मया न लब्धं
 रासे त्वया विरहिताः किल गोपकन्याः।

यास्तावकीनपदपङ्क्तिजुषोऽजुषन्त
निक्षिप्य तत्र निजमङ्गमनङ्गतप्तम् ॥ ५१ ॥

आचिन्वतः कुसुममङ्घ्रिसरोरुहं ते
ये भेजिरे बत ! वनस्पतयो लता वा।
अद्यापि तत्कुलभुवः कुलदैवतं मे
वृन्दावनं मम धियं च सनाथयन्ति ॥ ५२ ॥

यत् त्वत्प्रियं तदिह पुण्यमपुण्यमन्यत्
नान्यत् तयोर्भवति लक्षणमत्र जातु।
धूर्तायितं तव हि यत् किल रासगोष्ठ्यां
तत्कीर्तनं परमपावनमामनन्ति ॥ ५३ ॥

या कंसमुख्यनृपकीटनिबर्हणोत्था
सा निर्जितत्रिजगतस्तव नैव कीर्तिः।
गोपालनादि यदिदं भवदीयकर्म-
त्यार्द्राकरोति विदुषां हृदयं तदेतत् ॥ ५४ ॥

गोपालवेषपरिकर्म पराववेशं
यन्नाम धाम परमं तमसः परस्तात्।
तत् पिञ्छलाञ्छनसुदामकृतोपवीतं
गोधूलिधूसरितकुन्तलमन्तरास्ताम् ॥ ५५ ॥

यद्वै जरासुतभयाद् विपलायथास्त्वं
तच्चेन्मनुष्य चरितानुविधानजं ते।
तर्हि त्रिलोकगुरुमीश्वरमीश्वराणां
बाणाहवे किमिति शम्भुमजृम्भयस्त्वम् ॥ ५६ ॥

जातं कुतस्तदकृतज्ञविचेष्टितं ते
पुत्रीयया किल वरं ववृषे वृषाङ्गात्।
अक्षेषु सक्तमतिना च निरादरेण
वाराणसी हरपुरी भवता विदग्धा ॥ ५७ ॥

सञ्जीवयन्नपि मृतं सुतमुत्तरायाः
 सान्दीपनेश्चिरमृतं सुतमानयन् च।
 धाम्नो निजाद् द्विजसुतान् पुनरानयन् वा
 स्वामेव तां तनुमहो ! कथमानयस्त्वम् ॥ ५८ ॥

अद्यापि नास्त्युपरतिः त्रिविधापचारात्
 पापः परे निपतितोऽस्मि तमस्यपारे।
 एतादृशोऽहमगतिर्भवतो दयायाः
 पात्रं त्वदीयचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ ५९ ॥

विस्रम्भणं त्वयि न यद्यपि मेऽस्ति नापि
 श्रद्धा यथोक्तवचनार्थगता तथाऽपि।
 वाचं त्विमां सकृदथाप्यसकृन्मयोक्तां
 सत्यां कुरुष्व दययैव दयैकसिन्धो ॥ ६० ॥

पापीयसोऽपि शरणागतिशब्दभाजो
 नोपेक्षणं मम तवोचितमीश्वरस्य।
 त्वज्ज्ञानशक्तिकरुणासु सतीषु नैव
 पापं पराक्रमितुमर्हति मामकीनम् ॥ ६१ ॥

॥ इति श्री अतिमानुषस्तवः समाप्तः ॥

श्रीः

॥ श्रीसुन्दरबाहुस्तवः ॥

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गळ सूत्रताम्॥

श्रीमन्तौ हरिचरणौ समाश्रितोऽहं
श्रीरामावरजमुनीन्द्रलब्धबोधः।
निर्भीकस्तत इह सुन्दरोरुबाहुं
स्तोष्ये तच्चरणविलोकनामिलाषी ॥ १ ॥

सुन्दरायतभुजं भजामहे
वृक्षषण्डमयमद्रिमाश्रितम्।
यत्र सुप्रथितनूपुरापगा
तीर्थमर्थितफलप्रदं विदुः ॥ २ ॥

क्वचित् त्वरितगामिनी क्वचन मन्दमन्दालसा
क्वचित् स्वलितविह्वला क्वचन फेनिला सारवा।
पतन्त्यपि किल क्वचित् व्रजति नूपुराह्वा नदी
सुसुन्दरभुजाह्वयं मधु निपीय मत्ता यथा ॥ ३ ॥

उदधिगमन्दराद्रिमथिमन्थनलब्धपयो-
मधुरसेन्दिराह्वसुध सुन्दरदोः परिघम्।
अशरणमादृशात्मशरणं शरणार्थिजन-
प्रवणधियं भजेम तरुषण्डमयाद्रिपतिम् ॥ ४ ॥

शशधरिङ्खणाढ्यशिखमुच्छिखरप्रकरं
तिमिरनिभप्रभूततरुषण्डमयं भ्रमदम्।
मिदुरितसप्तलोकसुविश्रुङ्खलशङ्खरवं
वनगिरिमावसन्तमुपयामि हरिं शरणम् ॥ ५ ॥

यत्तुङ्गशृङ्गविनिषङ्गिसुराङ्गनानां
 न्यस्तोर्ध्वपुण्ड्रमुखमण्डनमण्डितानाम्।
 दर्पण्यभूत् धृतमपङ्कशशाङ्कपृष्ठं
 तद् धाम सुन्दरभुजस्य महान् वनाद्रिः ॥ ६ ॥

यदीयशिखरागतां शशिकलां तु शाखामृगाः
 निरीक्ष्य हरशेखरीभवनमामृशन्तस्ततः।
 स्पृशन्ति न हि देवतान्तरसमाश्रितेति स्फुटं
 स एष सुमहातरुव्रजगिरिः गृहं श्रीपतेः ॥ ७ ॥

सुन्दरदोर्दिव्याज्ञा
 लम्भनकातरवशानुयायिनि करिणि।
 प्रणयजकलहसमाधिः
 यत्र वनाद्रिः स एष सुन्दरदोष्णः ॥ ८ ॥

स एष सौन्दर्यनिधेः धृतश्रियो
 वनाचलो नाम सुधाम यत्र हि।
 भुजङ्गराजस्य कुलस्य गौरवात्
 न खण्डिताः कुण्डलिनः शिखण्डिभिः ॥ ९ ॥

वृषगिरिरयमच्युतस्य यस्मिन्
 स्वमतमलङ्घयितुं परस्परेभ्यः।
 खगपतिचरणौ खगाः शपन्ते
 भुजगपतेर्भुजगाश्च सर्व एव ॥ १० ॥

हरिकुलमखिलं हनूमदङ्घ्रिं
 स्वकुलपजाम्बवतस्तथैव भल्लाः।
 निजकुलपजटायुषश्च गृध्राः
 स्वकुलपतेश्च गजा गजेन्द्रनाम्नः ॥ ११ ॥

वकुळधरसरस्वतीविषक्त
 स्वररसभावयुतासु किन्नरीषु।

द्रवति दृषदपि प्रसक्तगाना-

स्विह वनशैलतटीषु सुन्दरस्य ॥ १२ ॥

भृङ्गी गायति हंसतालनिभृतं तत् पुष्पती कोकिला-

ऽप्युद्गायत्यथ वल्लितल्लजमुखादास्रं मधु स्यन्दते।

निस्स्पन्दस्तिमिताः कुरङ्गततयः शीतं शिलासैकतं

सायाह्ने किल यत्र सुन्दरभुजस्तस्मिन् वनक्षमाधरे ॥ १३ ॥

पीताम्बरं वरदशीतलदृष्टिपातम्

आजानुलम्बिभुजमायतकर्णपाशम्।

श्रीमन्महावनगिरीन्द्रनिवासदीक्षं

लक्ष्मीधरं किमपि वस्तु ममाविरस्तु ॥ १४ ॥

जनिजीवनाप्ययविमुक्तयो यतो

जगतामिति श्रुतिशिरस्सु गीयते।

तदिदं समस्तदुरितैकभेषजं

वनशैलसम्भवमहं भजे महः ॥ १५ ॥

सद्ब्रह्मात्मपदेस्त्रयीशिरसि यो नायायणीक्त्या तथा

व्याख्यातो गतिसाम्यलब्धविषयानन्यत्वबोधोज्ज्वलैः।

निस्तुल्यादिकमद्वितीयममृतं तं पुण्डरीकेक्षणं

प्रारूढश्रियमाश्रमे वनगिरेः कुञ्जोदितं सुन्दरम् ॥ १६ ॥

पतिं विश्वस्यात्मेश्वरमिति परं ब्रह्म पुरुषः

परं ज्योतिस्तत्त्वं परमपि च नारायण इति।

श्रुतिर्ब्रह्मेशादीन्स्तदुदितविभूर्तीस्तु गृणती

यमाहारूढश्रीः स वनगिरिधामा विजयते ॥ १७ ॥

पृथिव्याद्यात्मान्तं नियमयति यस्तत्त्वनिकरं

तदन्तर्यामी तद्वपुरविदितस्तेन भगवान्।

स एष स्वैश्वर्यं नविजहदशेषं वनगिरिं

समध्यासीनो नो विशतु हृदयं सुन्दरभुजः ॥ १८ ॥

प्रत्यगात्मनि कदाऽप्यसम्भवत्
 भूमभूमिमभिवक्ति यं श्रुतिः।
 तं वनाद्रिनिलयं सुसुन्दरं
 सुन्दरायतभुजं भजामहे ॥ १९ ॥

वन्देय सुन्दरभुजं भुजगेन्द्रभोग-
 सक्तं महावनगिरिप्रणयप्रवीणम्।
 यं तं विदुर्दहरमष्टगुणोपजुष्टम्
 आकाशमौपनिषदीषु सरस्वतीषु ॥ २० ॥

यत् स्वायत्तस्वरूपस्थितिकृतिकनिजेच्छानियाम्यस्वशेषा-
 नन्ताशेषप्रपञ्चस्तत इह चिदिवाचिद्वपूर्वाचिशब्दैः।
 विश्वैः शब्दैः प्रवाच्यो हतवृजिनतया नित्यमेवानवद्यः
 तं वन्दे सुन्दराह्वं वनगिरिनिलयं पुण्डरीकायताक्षम् ॥ २१ ॥

गुणजं गुणिनो हि मङ्गलत्वं
 प्रमितं प्रत्युत यत्स्वरूपमेत्य।
 तमनन्तसुखावबोधरूपं
 विमलं सुन्दरबाहुमाश्रयामः ॥ २२ ॥

अतिपतितावधिस्वमहिमानुभवप्रभवत्-
 सुखकृतनिस्तरङ्गजलधीयितनित्यदशम्।
 प्रतिभटमेव हेयनिकरस्य सदाऽप्रतिमं
 हरिमिह सुन्दराह्वमुपयामि वनाद्रितटे ॥ २३ ॥

सदा षाड्गुण्याख्यैः पृथुलबलविज्ञानशकन-
 प्रभावीर्यैश्चर्यैरवधिविधुरैरेधितदशम्।
 द्रुमस्तोमक्षमाभृत्परिसरमहोद्यानमुदितं
 प्रपद्येऽध्यारूढश्रियमिममहं सुन्दरभुजम् ॥ २४ ॥

सौशील्याश्रितवत्सलत्वमृदुतासौहार्दसाम्यार्जवैः
 धैर्यस्थैर्यसुवीर्यशौर्यकृतितागाम्भीर्यचातुर्यकैः।

सौन्दर्यान्वितसौकुमार्यसमतालावण्यमुख्यैर्गुणैः

देवः श्रीतरुषण्डशैलनिलये नित्यं स्थितः सुन्दरः ॥ २५ ॥

येष्वेकस्य गुणस्य विप्रुडपि वै लोकोत्तरं स्वाश्रयं

कुर्यात् तादृशवैभवैरगणितैर्निस्सीमभूमान्वितैः ।

नित्यैर्दिव्यगुणैस्ततोऽधिकशुभत्वैकास्पदात्माश्रयैः

इदं सुन्दरबाहुमस्मि शरणं यातो वनाद्रीश्वरम् ॥ २६ ॥

सदा समस्तं जगदीक्षते हि यः

प्रत्यक्षदृष्ट्या युगपद्भुवा स्वतः ।

स ईदृशज्ञाननिधिर्निधिस्तु नः

सिंहाद्रिकुञ्जेषु चकास्ति सुन्दरः ॥ २७ ॥

ऐश्वर्यतेजोबलवीर्यशक्तयः

कीदृग्विधाः सुन्दरबाहुसंश्रयाः ।

योऽसौ जगज्जन्मलयस्थितिक्रियाः

सङ्कल्पतोऽल्पादुपकल्पयत्यजः ॥ २८ ॥

यत् कल्पायुतभोगतोऽपि कृशतां यायान्न तावत्फलं

येष्वेकस्य तथाविधैः सततजैरंहोभिरुत्सीमभिः ।

अस्तादाविह संसृतावुपचितैश्छन्नं सुसन्नं जनं

सन्नत्या क्षमते क्षणाद् वनगिरिप्रस्थप्रियः सुन्दरः ॥ २९ ॥

यज्जातीयो यादृशो यत्स्वभावो

पादच्छायां संश्रितो योऽपि कोऽपि ।

तज्जातीयस्तादृशस्तत्स्वभावः

श्लिष्यत्येनं सुन्दरो वत्सलत्वात् ॥ ३० ॥

निहीनो जात्या वा भृशमकुशलैर्वा स्वचरितैः

पुमान् वै यः कश्चिद् बहुतृणमपि स्यादगुणतः ।

श्रयन्तं तं पश्येद् भुजगपतिना तुल्यमपि यो

वनाद्रिप्रस्थस्थः स मम शरणं सुन्दरभुजः ॥ ३१ ॥

एकैकमङ्गलगुणानुभवाभिनन्दम्
 ईदृक् त्वियानिति च सुन्दरदोष्णि कृष्णे।
 ते ये शतं त्विति नियन्तुमनाः श्रुतिर्वै
 नैवेष वाङ्मनसगोचर इत्युदाह ॥ ३२ ॥

अञ्जपादमरविन्दलोचनं
 पद्मपाणितलमञ्जनप्रभम्।
 सुन्दरोरुभुजमिन्दिरापतिं
 वन्दिषीय वरदं वनाद्रिगम् ॥ ३३ ॥

कनकमरकताञ्जनद्रवाणां
 मथनसमुत्थितसारमेलनोत्थम्।
 जयति किमपिरूपमस्य तेजो
 वनगिरिनन्दनसुन्दरोरुबाहोः ॥ ३४ ॥

किं नु स्वयं स्वात्मविभूषणं भवन्
 असावलङ्कार इतीरितो जनैः।
 वर्द्धिष्णुबालद्रुमषण्डमण्डितं
 वनाचलं वा परितः प्रसाधयन् ॥ ३५ ॥

सुखस्पर्शैर्नित्यैः कुसुमसुकुमाराङ्गसुखदैः
 सुसौगन्ध्यैर्दिव्याभरणगणदिव्यायुधगणैः।
 अलङ्कार्यैः सर्वैर्निगदितमलङ्कार इति यः
 समाख्यानं धत्ते स वनगिरिनाथोऽस्तु शरणम् ॥ ३६ ॥

मकुटमकुटमालोत्तंसचूडाललाम-
 स्वलकतिलकमालाकुण्डलैः सोर्ध्वपुण्ड्रैः।
 मणिवरवनमालाहारकेयूरकण्ठ्यैः
 तुलसिकटककाञ्चीनूपुरादौश्च भूषैः ॥ ३७ ॥

असिजलजरथाङ्गैः शार्ङ्गकौमोदकीभ्याम्
 अगणितगुणजालैरायुधैरप्यथान्यैः।

सततविततशोभं पद्मनाभं वनाद्रेः
उपवनसुखलीलं सुन्दरं वन्दिषीय ॥ ३८ ॥

आजानजस्वगतबन्धुरगन्धलुब्ध-
भ्राम्यद्विदग्धमधुपालिसदेशकेशम् ।
विश्वाधिराज्यपरिबर्हकिरीटराजं
है ! सुन्दरस्य बत सुन्दरमुत्तमाङ्गम् ॥ ३९ ॥

अन्यं तमस्तिमिरनिर्मितमेव यत् स्यात्
तत्सारसाधितसुतन्त्वतिवृत्तवार्तम् ।
ईशस्य केशव गिरेरलकालिजालं
तत्तुल्यकुल्यमधुपाढ्यमहावनस्य ॥ ४० ॥

जूष्ठाष्टमीकज्वलदिन्दुसन्निभं
धृतोर्ध्वपुण्ड्रं विलसद्विशेषकम् ।
भूम्ला ललाटं विपुलं विराजते
वनाद्रिनाथस्य समुच्छ्रितश्रियः ॥ ४१ ॥

सुचारुचापद्वयविभ्रमं भ्रुवोः
युगं सुनेत्राह्वसहस्रपत्रयोः ।
उपान्तगं वा मधुपावलीयुगं
विराजते सुन्दरबाहुसंश्रयम् ॥ ४२ ॥

अदीर्घमप्रेमदुग्धं क्षणोज्ज्वलं
नचोरमन्तः करणस्य पश्यताम् ।
अनुञ्जमञ्जं नु कथं निदर्शनं
वनाद्रिनाथस्य विशालयोर्दृशोः ॥ ४३ ॥

प्रश्नोत्तत्प्रेमसारामृतरसचुलकप्रक्रमप्रक्रियाभ्यां
विक्षिप्तालोकितोर्मिप्रसरणमुषितस्वान्तकान्ताजनाभ्याम् ।
विश्वोत्पत्तिप्रवृत्तिस्थितिलयकरणैकान्तशान्तक्रियाभ्यां
देवोऽलङ्कारनामा वनगिरिनिलयो वीक्षतामीक्षणाभ्याम् ॥ ४४ ॥

प्रेमामृतौघपरिवाहिमहाक्षिसिन्धु
 मध्ये प्रबद्धसमुदञ्चितसेतुकल्पा ।
 ऋज्वी सुसुन्दरभुजस्य विभाति नासा
 कल्पद्रुमाङ्कुरनिभा वनशैलभर्तुः ॥ ४५ ॥

व्याभाषिताभ्यधिकनन्दनमन्दनर्द्धि
 मन्दस्मितामृतपरिस्रवसंस्तवाढ्यम् ।
 आभाति विद्रुमसमाधरमास्यमस्य
 देवस्य सुन्दरभुजस्य वनाद्रिभर्तुः ॥ ४६ ॥

यशोदाङ्गुल्यग्रोन्नमितचिबुकाघ्राणमुदितौ
 कपोलावद्यापि ह्यनुपरततद्वर्षगमकौ ।
 विराजेते विष्वग्विततसहकारासवरस
 प्रमाद्यद्भृङ्गाढ्यद्रुमवनगिरेः सुन्दरहरेः ॥ ४७ ॥

व्यालम्बिकुण्डलमुदग्रसुवर्णपुष्प
 निष्पन्नकल्पलतिकायमलानुकारम् ।
 यत्कर्णपाशयुगलं निगलं धियां नः
 सोऽयं सुसुन्दरभुजो वनशैलभूषा ॥ ४८ ॥

सदंससंसञ्जितकुन्तलान्तिका-
 वतीर्णकर्णाभरणाढ्यकन्धरः ।
 सुबन्धुरस्कन्धनिबन्धनो युवा
 सुसुन्दरः सुन्दरदोर्विजृम्भते ॥ ४९ ॥

व्यूढगूढभुजजत्रुमुल्लसत्
 कम्बुकन्धरधरं धराधरम् ।
 वृक्षषण्डमयभूभृतस्तटे
 सुन्दरायतभुजं भजामहे ॥ ५० ॥

मन्दरभ्रमणविभ्रमोद्भटाः
 सुन्दरस्य विलसन्ति बाहवः ।

इन्दिरासमभिनन्दभन्दनाः

चन्दनागुरुविलेपभूषिताः ॥ ५१ ॥

ज्याकिणाङ्कपरिकर्मधर्मिणो

भान्ति सुन्दरभुजस्य बाहवः।

पारिजातविटपायितर्जुयः

प्रार्थितार्थपरिदानदीक्षिताः ॥ ५२ ॥

सागराम्बरतमालकानन

श्यामलर्जुय उदारपीवराः।

शेषभोगपरिभोगभागिनः

तन्निभा वनगिरीशितुर्मुजाः ॥ ५३ ॥

अहमहमिकाभाजो गोवर्धनोद्धृतिनर्मणि

प्रमथनविधावब्धेर्लब्धप्रबन्धसमक्रियाः।

अभिमतबहूभावाः कान्ताभिरम्भणसम्भ्रमे

वनगिरिपतेर्बाहाः शुम्भन्ति सुन्दरदोर्हरेः ॥ ५४ ॥

श्रीमद्वनाद्रिपतिपाणितलाञ्जयुग्मम्

आरूढयोर्विमलशङ्करथाङ्गयोस्तु।

एकोऽञ्जमाश्रित इवोत्तमराजहंसः

पद्मप्रियोऽर्क इव तत्समितो द्वितीयः ॥ ५५ ॥

लक्ष्म्याः पदं कौस्तुभसंस्कृतं च

श्रीवत्सभूमिर्विमलं विशालम्।

विभाति वक्षो वनमालयाऽऽढ्यं

वनाद्रिनाथस्य सुसुन्दरस्य ॥ ५६ ॥

सौन्दर्यामृतसारपूरपरिवाहावर्तगर्तायितं

यातः किञ्च विरिञ्चिसम्भवनभूम्यम्भोजसम्भूतिभूः।

नाभिः शुम्भति कुम्भिकुम्भनिभनिर्भातस्तनस्वर्वधू-

सम्भुक्तद्रुमषण्डशैलवसतेरारूढलक्ष्म्या हरेः ॥ ५७ ॥

सुन्दरस्य किल सुन्दरबाहोः
 श्रीमहातरुवनाचलभर्तुः
 हन्त ! यत्र निवसन्ति जगन्ति
 प्रापितक्रशिम तत्तनु मध्यम् ॥ ५८ ॥

पिष्टदुष्टमधुकैटभकीटौ
 हस्तिहस्तयुगलाभसुवृत्तौ ।
 राजतः क्रमकृशौ च सदूरू
 सुन्दरस्य वनभूधरभर्तुः ॥ ५९ ॥

यौवनवृषककुदोद्भेदनिभं नितरां
 भाति विभोरुभयं जानु शुभाकृतिकम् ।
 सुन्दरभुजनाम्नो मन्दरमथिताब्धेः
 चन्दनवनविलसत्कन्दरवृषभपतेः ॥ ६० ॥

अधोमुखं न्यस्तपदारविन्दयोः
 रुदञ्चितोदात्तसुनालसन्निभे ।
 विलङ्घ्य जङ्घे क्व नु रंहतो दृशौ
 वनाद्रिनाथस्य सुसुन्दरस्य मे ॥ ६१ ॥

सुसुन्दरस्यास्य पदारविन्दे
 पादारविन्दाधिकसौकुमार्ये ।
 अतोऽन्यथा ते बिभृयात् कथं नु
 तदासनं नाम सहस्रपत्रम् ॥ ६२ ॥

सौन्दर्यमार्दवसुगन्धरसप्रवाहैः
 एते हि सुन्दरभुजस्य पदारविन्दे ।
 अम्भोजडम्भपरिरम्भणमभ्यजैष्टां
 तद् वै पराजितमिमे शिरसा बिभर्ति ॥ ६३ ॥

एते ते बत सुन्दराह्वयजुषः पादारविन्दे शुभे
 यन्निर्णेजसमुत्थितत्रिपथगास्रोतस्सु किञ्चित् किल ।

धत्तेऽसौ शिरसा ध्रुवः तदपरं स्रोतो भवानीपतिः
यस्यास्यालकनन्दिकेति निजगुः नामैवमन्वर्थकम् ॥ ६४ ॥

आम्नायकल्पलतिकोत्थसुगन्धिपुष्पं
योगीन्द्रहार्दसरसीरुहराजहंसम्।
उत्पक्वधर्मसहकारफलप्रकाण्डं
वन्देय सुन्दरभुजस्य पदारविन्दम् ॥ ६५ ॥

सुसुन्दरस्यास्य तु वामनाकृतेः
क्रमत्रयप्रार्थिनि मानसे किल।
इमे पदे तावदिहासहिष्णुनी
विचक्रमाते त्रिजगत् पदद्वये ॥ ६६ ॥

सौन्दर्यसारामृतसिन्धुवीची-
श्रेणीषु पादाङ्गुलिनामिकासु।
न्यक्कृत्य चन्द्रश्रियमात्मकान्त्या
नखावली शुम्भति सुन्दरस्य ॥ ६७ ॥

यो जातक्रशिमा मली च शिरसा सम्भावितः शम्भुना
सोऽयं यच्चरणाश्रयी शशधरो नूनं नखव्याजतः।
पूर्णत्वं विमलत्वमुज्ज्वलतया सार्धं बहुत्वं तथा
यातस्तं तरुषण्डशैलनिलयं वन्दामहे सुन्दरम् ॥ ६८ ॥

यस्याः कटाक्षणमनुक्षणमीश्वराणाम्
ऐश्वर्यहेतुरिति सर्वजनीनमेतत्।
श्रीः सेति सुन्दरनिषेवणतो निराहुः
तं हि श्रियः श्रियमुदाहुरुदारवाचः ॥ ६९ ॥

दिव्याचिन्त्यमहाद्भुतोत्तमगुणैस्तारुण्यलावण्यक-
प्रायैरद्भुतभावगर्भसततापूर्वप्रियैर्विभ्रमैः।
रूपाकारविभूतिभिश्च सदृशीं नित्यानपेतां श्रियं
नीलां भूमिमपीदृशीं रमयिता नित्यं वनाद्रीश्वरः ॥ ७० ॥

अन्योन्यचेष्टितनिरीक्षणहार्दभाव-
 प्रेमानुभावमधुरप्रणयप्रभावः।
 आजस्रनव्यतरदिव्यरसानुभूतिः
 स्वां प्रेयसीं रमयिता वनशैलनाथः ॥ ७१ ॥

सुन्दरस्य वनशैलवासिनो
 भोगमेव निजभोगमाभजन्।
 शेष एष इति शेषताकृतेः
 प्रीतिमानहिपतिः स्वनामनि ॥ ७२ ॥

वाहनासनवितानचामरात्
 याकृतिः खगपतिस्त्रयीमयः।
 नित्यदास्यरतिरेव यस्य वै
 ह्येष सुन्दरभुजो वनाद्रिगः ॥ ७३ ॥

वनाद्रिनाथस्य सुसुन्दरस्य वै
 प्रभुक्तशिष्टाश्यथ सेन्यसत्पतिः।
 समस्तलोकैकधुरन्धरः सदा
 कटाक्षवीक्ष्योऽस्य च सर्वकर्मसु ॥ ७४ ॥

छत्रचामरमुखाः परिच्छदाः
 सूरयः परिजनाश्च नैत्यगाः।
 सुन्दरोरुभुजमिन्धते सदा
 ज्ञानशक्तिमुखनित्यसद्गुणाः ॥ ७५ ॥

द्वारनाथगणनाथतल्लजाः
 पारिषद्यपदभागिनस्तथा।
 मामकाश्च गुरवः पुरातनाः
 सुन्दरं वनमहीध्रगं श्रिताः ॥ ७६ ॥

ईदृशैः परिजनैः परिच्छदैः
 नित्यसिद्धनिजभोगभूमिगः।

सुन्दरो वनगिरेस्तटीषु वै
रज्यते सकलदृष्टिगोचरः ॥ ७७ ॥

आक्रीडभूमिषु सुगन्धिषु पौष्पिकीषु
वैकुण्ठधामनि समृद्धसुवापिकासु।
श्रीमल्लतागृहवतीषु यथा तथैव
लक्ष्मीधरः सजति सिंहगिरेस्तटीषु ॥ ७८ ॥

आनन्दमन्दिरमहामणिमण्टपान्तः
लक्ष्म्या भुवाऽप्यहिपतौ सह नीलया च।
निस्सङ्ख्यनित्यनिजदिव्यजनैकसेव्यो
नित्यं वसन् सजति सुन्दरदोर्वनाद्रौ ॥ ७९ ॥

प्रत्यर्थिनि त्रिगुणकप्रकृतेरसीम्नि
वैकुण्ठधामनि पराम्बरनाम्नि नित्ये।
नित्यं वसन् परमसत्त्वमयेऽप्यतीत-
योगीन्द्रवाङ्मनस एष हरिर्वनाद्रौ ॥ ८० ॥

लोकांश्चतुर्दश दधत् किल सुन्दरस्य
पङ्क्तीगुणोत्तरितसप्तवृतीदमण्डम्।
अन्यानि चास्य सुसदृशि परश्शतानि
क्रीडाविधेरिह परिच्छदतामगच्छन् ॥ ८१ ॥

सुरनरतिर्यगादिबहुभेदकभिन्नमिदं
जगदथ चाण्डमण्डवरणानि च सप्त तथा।
गुणपुरुषौ च मुक्तपुरुषाश्च वनाद्रिपतेः
उपकरणानि नर्मविधयेऽपि भवन्ति विभोः ॥ ८२ ॥

ज्ञानिनः सततयोगिनो हि ये
सुन्दराङ्घ्रिपरभक्तिभागिनः।
मुक्तिमाप्य परमां परे पदे
नित्यकिङ्करपदं भजन्ति ते ॥ ८३ ॥

देवस्य सुन्दरभुजस्य वनाद्रिभर्तुः
 है ! शीलवत्त्वमथवाऽऽश्रितवत्सलत्वम् ।
 ऐशस्वभावमजहद्विरिहावतारैः
 योऽलञ्चकार जगदाश्रिततुल्यधर्मा ॥ ८४ ॥

सिंहाद्रिनाथ ! तव वाङ्मनसातिवृत्तं
 रूपं त्वतीन्द्रियमुदाह रहस्यवाणी ।
 एवं च न त्वमिह चेत् समवातरिष्यः
 त्वज्ज्ञानभक्तिविधयोऽद्य मुधाऽभविष्यन् ॥ ८५ ॥

ये भक्ता भवदेकभोगमनसोऽनन्यात्मसञ्जीवनाः
 तत्संश्लेषणतद्विरोधिनिधनाद्यर्थं वनाद्रीश्वरः ! ।
 मध्येऽण्डं यदवातरः सुरनराद्याकारदिव्याकृतिः
 तेनैव त्रिदशैर्नरैश्च सुकरं स्वप्रार्थितप्रार्थनम् ॥ ८६ ॥

श्रीमन् ! महावनगिरीश ! विधीशयोस्ते
 मध्ये तु विष्णुरिति यः प्रथमावतारः ।
 तेनैव चेत् तव महिम्नि जनाः किलान्धाः
 त्वन्मत्स्यभावमवगम्य कथं भवेयुः ॥ ८७ ॥

हे ! देव ! सुन्दरभुज त्वमिहाण्डमध्ये
 सौलभ्यतो विसदृशं चरितं महिम्नः ।
 अङ्गीकरोषि यदि तत्र सुरैरमीभिः
 साम्यान्निकर्षपरिपालनमेव साधु ! ॥ ८८ ॥

इहावतीर्णस्य वनाद्रिनाथ ! ते
 निगूहतः स्वं महिमानमैश्वरम् ।
 उमापतेः किं विजयः प्रियङ्करः
 प्रियङ्करा वेन्द्रजिदस्त्रबन्धना ॥ ८९ ॥

पुच्छोत्पुच्छनमूर्च्छनोद्धृतिधुतव्यावर्तितावर्तवत्-
 संवर्तार्णवनीरपूरविलुठत्पाठीनदिव्याकृतेः ।

सिंहाद्रीश ! न वैभवं तव कथं स्वालक्ष्यमालक्ष्यते
पद्माक्षस्य जुघुक्षतोऽपि विभवं लक्ष्मीधराधोक्षज ! १० ॥

साचलावटतटाकदीर्घिका
जाह्नवीजलधिवर्धितः क्षये।
शृङ्गसङ्गमितनौर्मनोरभूः
अग्रतोऽण्डजवपुर्हि सुन्दर ! ११ ॥

प्रलयजनीरपूरपरिपूरितस्वनिलयावसन्नवदन-
भ्रमदशरण्यभूतशरणार्थिनाकिशरणं भवन् स्वकृपया।
चलदुदधीरिताम्बुकलुषीक्रियाढ्यगमनः स्वपृष्ठविधृता-
ऽचलकुल एष मीनतनुरत्र सुन्दरभुजो वनाद्रिविषयः ॥ १२ ॥

स्वपृष्ठे प्रष्ठाद्रिभ्रमणकरणैः किञ्च फणिनो
विकृष्टिव्याकृष्टिव्यतिविधुतदुग्धाब्धिचलितैः।
अविस्पन्दो नन्दन् विकसदरविन्देक्षणरुचिः
पुराऽभुः सिंहाद्रेः प्रयतम ! हरे ! कच्छपवपुः ॥ १३ ॥

जगत् प्रलीनं पुनरुद्दिधीर्षतः
सिंहक्षितिक्षिन्निलयस्थ ! सुन्दर !।
पुरा वराहस्य तवेयमुर्वरा
दंष्ट्राह्वयेन्दोः किल लक्ष्मलक्षिता ॥ १४ ॥

न वायुः पस्पन्दे ययतुरथवाऽस्तं शशिरवी
दिशोऽनश्यन् विश्वाऽप्यचलदचला साचलकुला।
नभश्च प्रश्नोति क्वथितमपि पाथो नरहरौ
त्वयि स्तम्भे शुम्भद्वपुषि सति हे सुन्दरभुज ! ॥ १५ ॥

अरालं पातालं त्रिदशनिलयः प्रापितलयो
धरित्री निर्धूता ययुरपि दिशः कामपि दिशाम्।
अजृम्भिष्टाम्भोधिः घुमुघुमिति घूर्णन् सुररिपोः
विभिन्दाने वक्षस्त्वयि नरहरौ सुन्दरभुज ! ॥ १६ ॥

नखक्रकचकप्रधिक्रथितदैत्यवक्षस्स्थली
 समुत्थरुधिरच्छटाच्छुरितबिम्बितं स्वं वपुः।
 विलोक्य रुषितः पुनः प्रतिमृगेन्द्रशङ्कावशाद्
 य एष नरकेसरी स इह दृश्यते सुन्दरः ॥ ९७ ॥

क्षितिरियं जनिसंहतिपालनैः
 निगिरणोद्गिरणोद्धरणैरपि।
 वनगिरीश ! तवैव सती कथं
 वरद वामन भिक्षणमर्हति ॥ ९८ ॥

भार्गवः किल भवान् भवन् पुरा
 कुन्दसुन्दरवनाचलेश्वर !।
 अर्जुनस्य बलदर्पितस्य तु
 छेत्स्यति स्मरति बाहुकाननम् ॥ ९९ ॥

आज्ञा तवात्रभवती विदिता त्रयी सा
 धर्मं तदुक्तमखिलेन वनाद्रिनाथ !।
 अन्यूनमाचरितुमास्तिकशिक्षणार्थम्
 अत्रावतीर्य किल सुन्दर ! राघवोऽभूः ॥ १०० ॥

वनगिरिपतिरीशितेति देवैः
 त्रिपुरहरत्रिपुरघ्नचापभङ्गात्।
 व्यगणि परशुरामदर्शितस्य
 स्वकधनुषः परिमर्शदर्शनाच्च ॥ १०१ ॥

अनवाप्तमत्र किल लिप्स्यते जनैः
 न च लब्धमेतदिह भोक्तुमिष्यते।
 अनवाप्तमत्र किल नास्ति राम ! तद्
 जगती त्वया तृणमवैक्षि सुन्दर ! ॥ १०२ ॥

शिखरिषु विपिनेष्वप्यापगास्वच्छतोया-
 स्वनुभवसि रसज्ञो दण्डकारण्यवासान्।

तदिह तदनुभूतौ सामिलाषोऽद्य राम
श्रयसि वनगिरीन्द्रं सुन्दरीभूय भूयः ॥ १०३ ॥

उपवनतरुषण्डैर्मण्डिते गण्डशैल-
प्रणयिभवदुदन्तोद्गायिगन्धर्वसिद्धे ।
वनगिरितटभूमिप्रस्तरे सुन्दर ! त्वं
भजसि नु मृगयानानुद्रवश्रान्तिशान्तिम् ॥ १०४ ॥

कुलेऽभ्येः किल दक्षिणस्य निवसन् दूरोत्तरम्भोधिगान्
दैत्यान् एकपतत्रिणाऽच्छिन इतीयं किंवदन्ती श्रुता ।
तत्रैवेश्वरमम्भसां व्यजयथाः ! तस्माद् वनाद्रीश्वर !
श्रीमन् ! सुन्दर ! सेतुबन्धनमुखाः क्रीडास्तवाडम्बरम् ॥ १०५ ॥

रघुकुलतिलक त्वं जातुचिद् यातुधान-
च्छलमृगमृगयायां सम्प्रसक्तः पुराऽभूः ।
तदुपजनितखेदच्छेदनायाद्य गायन्-
मधुकरतरुषण्डं रज्यसे किं वनाद्रिम् ॥ १०६ ॥

हे ! सुन्दरैकतरजन्मनि कृष्णभावे
द्वे मातरौ च पितरौ च कुले अपि द्वे ।
एकक्षणादनुगृहीतवतः फलं ते
नीला कुलेन सदृशी किल रुक्मिणी च ॥ १०७ ॥

त्वं हि सुन्दर ! यदा स्तनन्धयः
पूतनास्तनमधास्तदा नु किम् ।
जीर्णमेव जठरे पयोविषं
दुर्जरं वद तदात्मना सह ॥ १०८ ॥

आश्रितेषु सुलभो भवन् भवान्
मर्त्यतां यदि जगाम सुन्दर ! ।
अस्तु नाम तदुलूखले कियद्
दामबद्ध इति किं तदाऽरुदः ॥ १०९ ॥

सुन्दरीरुभुज ! नन्दनन्दन-
 स्त्वं भवन् भ्रमरविभ्रमालकः।
 मन्दिरेषु नवनीततल्लजं
 वल्लवीधियमुत व्यचूचुरः ॥ ११० ॥

कालियस्य फणतां शिरस्तु मे
 सत्कदम्बशिखरत्वमेव वा।
 वष्टि जुष्टवनशैल सुन्दर !
 त्वत्पदाब्जयुगमर्पितं ययोः ॥ १११ ॥

गूहितस्वमहिमाऽपि सुन्दर !
 त्वं व्रजे किमिति शक्रमाक्रमीः।
 सप्तरात्रमदधाश्च किं गिरिं
 पृच्छतश्च सुहृदः किमक्रुधः ॥ ११२ ॥

हे नन्दनन्दन ! सुसुन्दर सुन्दराह्व !
 बृन्दावने विहरतस्तव वल्लवीभिः।
 वेणुध्वनिश्रवणतस्तरुभिस्तदा वै
 सग्रावभिर्जतुविलायमहो ! विलिल्ये ॥ ११३ ॥

गायं गायं वनगिरिपते ! त्वं हि बृन्दावनान्तः
 गोपीसङ्घैर्विहरसि यदा सुन्दरव्यूढबाहो।
 रासारम्भोत्सवबहुविधप्रेम सीमन्तिनीनां
 चेतश्चेतस्तव च तु तदा कां दशामन्वभूताम् ॥ ११४ ॥

इङ्गितं निमिषतं च तावकं
 रम्यमद्भुतमतिप्रियङ्करम्।
 तेन कंसमुखकीटशासनं
 सुन्दराल्पकमपि प्रशस्यते ॥ ११५ ॥

वाराणसीदहन पौण्ड्रकभौमभङ्ग-
 कल्पद्रुमाहरणशङ्करजृम्भणाद्याः।

अन्याश्च भारतबलक्रथनादयस्ते

क्रीडाः सुसुन्दरभुज ! श्रवणामृतानि ॥ ११६ ॥

त्वं हि सुन्दर ! वनाद्रिनाथ ! हे

वेङ्कटाह्वयमहीध्र मूर्धनि ।

देवसेवितपदाम्बुजद्वयः

संश्रितेभ्य इह तिष्ठसे सदा ॥ ११७ ॥

हस्तिशैलनिलयो भवन् भवान्

साम्प्रतं वरदराजसाह्वयः ।

इष्टमर्थमनुकम्पया ददद्

विश्वमेव दयते हि सुन्दर ! ॥ ११८ ॥

मध्येक्षीरपयोधि शेषशयने शेषे सदा सुन्दर !

त्वं तद्वैभवमात्मनो भुवि भवद्भक्तेषु वात्सल्यतः ।

विश्राण्याखिलनेत्रपात्रमिह सन् सह्योद्धवायास्तटे

श्रीरङ्गे निजधाम्नि शेषशयने शेषे वनाद्रीश्वर ! ॥ ११९ ॥

कल्की भविष्यन् कलिकल्कदूषितान्

दुष्टानशेषान् भगवन् हनिष्यसि ।

स एष तस्यावसरः सुसुन्दर !

प्रशाधि लक्ष्मीश ! समक्षमेव नः ॥ १२० ॥

ईदृशास्त्वदवतारसत्तमाः

सर्व एव भवदाश्रितान् जनान् ।

त्रातुमेव न कदाचिदन्यथा

तेन सुन्दर ! भवन्तमाश्रये ॥ १२१ ॥

त्वामामनन्ति कवयः करुणामृताब्धिं

त्वामेव संश्रितजनिघ्नमुपघ्नमेषाम् ।

एषां व्रजन्निह हि लोचनगोचरस्त्वं

हे सुन्दराह्व ! परिचस्करिषे वनाद्रिम् ॥ १२२ ॥

अशक्यं नो किञ्चित् तव न च न जानासि निखिलं
 दयालुः क्षन्ता चास्यहमपि च नागांसि तरितुम्।
 क्षमोऽतस्त्वच्छेषो ह्यगतिरिति च क्षुद्र इति च
 क्षमस्वैतावन्नो बलमिह हरे ! सुन्दरभुज ! ॥ १२३ ॥

लङ्कायुद्धहतान् हरीन् द्विजसुतं शम्बुकदोषान्मृतं
 सान्दीपन्यभिजं मृतं द्विजसुतान् बालांश्च वैकुण्ठगान्।
 गर्भं चार्जुनिसम्भवं व्युदधरः स्वेनैव रूपेण यः
 स्वाभीष्टं मम मद्गुरोश्च ददसे नो किं वनाद्रीश्वर ! ॥ १२४ ॥

आयोध्यगान् सपशुकीटतृणांश्च जन्तून्
 किङ्कर्मणो नु बत कीदृशवेदनाढ्यान्।
 सायुज्यलभ्यविभवान् निजनित्यलोकान्
 सान्तानिकान् अगमयो वनशैलनाथ ! ॥ १२५ ॥

हरितवारणभृत्यसमाह्वयं
 करिगिरौ वरदस्त्वमपूर्विकाम्।
 दृशमलम्भय एव हि सुन्दर
 स्फुटमदाश्च परश्शतमीदृशम् ॥ १२६ ॥

इह च देव ! ददासि परान् वरान्
 वरद ! सुन्दर ! सुन्दरदोर्धर।
 वनगिरेरमितस्तटमावसन्
 निखिललोचनगोचरवैभवः ॥ १२७ ॥

इदमिमे शृणुमो मलयध्वजं
 नृपमिह स्वयमेव हि सुन्दर।
 चरणसात् कृतवानिति तद् वयं
 वनगिरीश्वर ! जातमनोरथाः ॥ १२८ ॥

विज्ञापनां वनगिरीश्वर ! सत्यरूपाम्
 अङ्गीकुरुष्व करुणार्णव ! मामकीनाम्।

श्रीरङ्गधामनि यथापुरमेष सोऽहं
रामानुजार्यवशगः परिवर्तिषीय ॥ १२९ ॥

किञ्चेदं च विरिञ्चभावन ! वनाद्रीश ! प्रभो ! सुन्दर !
प्रत्याख्यानपराङ्मुखो वरदतां पश्यन्नवश्यं कुरु।
श्रीरङ्गश्रियमन्वहं प्रगुणयन् त्वद्भक्तभोग्यां कुरु
प्रत्यक्षं सुनिरस्तमेव विदधत् प्रत्यर्थिनां प्रार्थनाम् ॥ १३० ॥

कारुण्यामृतवारिधे ! वृषपते हे ! सत्यसङ्कल्पन !
श्रीमन् ! सुन्दर ! योग्यताविरहितानुत्सार्य सद्वत्सल !।
क्षाम्यन् साधुजनैः कृतांस्तु निखिलानेवापचारान् क्षणात्
तद्भोग्यामनिशं कुरुष्व भगवन् ! श्रीरङ्गधामश्रियम् ॥ १३१ ॥

इदं भूयो भूयः पुनरपि च भूयः पुनरपि
स्फुटं विज्ञीप्स्यामित्यगतिरबुधोऽनन्यशरणः।
कृतागा दुष्टात्मा कलुषमतिरस्मीत्यनवधेः
दयायास्ते पात्रं वनगिरिपते ! सुन्दरभुज ॥ १३२ ॥

॥ इति श्रीसुन्दरबाहुस्तवः समाप्तः ॥

श्रीः

॥ श्रीवरदराजस्तवः ॥

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गळ सूत्रताम् ॥

स्वस्ति हस्तिगिरिमस्तशेखरः
सन्तनोतु मयि सन्ततं हरिः।
निस्समाभ्यधिकमभ्यधत्त यं
देवमौपनिषदी सरस्वती ॥ १ ॥

श्रीनिधिं निधिमपारमर्थिनाम्
अर्थितार्थपरिदानदीक्षितम्।
सर्वभूतसुहृदं दयानिधिं
देवराजमधिराजमाश्रये ॥ २ ॥

नित्यमिन्द्रियपथातिगं महो
योगिनामपि सुदूरगं धियः।
अप्यनुश्रवशिरस्सु दुर्ग्रहं
प्रादुरस्ति करिशैलमस्तके ॥ ३ ॥

वल्लिका श्रुतिमतल्लिकामयी
येन पल्लवितविश्वशाखया।
स्वश्रिया करिगिरेरनुक्रियां
वष्टि मृष्टवरदं तमाश्रये ॥ ४ ॥

यं परोक्षमुपदेशतस्त्रयी
नेति नेति परपर्युदासतः।
वक्ति यस्तमपरोक्षमीक्षयत्-
येष तं करिगिरिं समाश्रये ॥ ५ ॥

एष ईश इति निर्णयं त्रयी
भागधेयरहितेषु नो दिशेत्।

हस्तिधामनि न निर्णयेत को
देवराजमयमीश्वरस्त्विति ॥ ६ ॥

है ! कुदृष्ट्यभिनिविष्टचेतसां
निर्विशेषसविशेषताश्रयम् ।
संशयं करिगिरिर्नुदत्यसौ
तुङ्गमङ्गळगुणास्पदे हरौ ॥ ७ ॥

न्यायतर्कमुनिमुख्यभाषितैः
शोधितैः सह कथञ्चन त्रयी ।
जोषयेद्हरिमनंहसो जनान्
हस्तिधाम सकलं जनं स्वयम् ॥ ८ ॥

अद्भुतं महदसीमभूमकं
किञ्चिदस्ति किल वस्तु निस्तुलम् ।
इत्यघोषि यदिदं तदग्रतः
तथ्यमेव करिधाम्नि दृश्यते ॥ ९ ॥

संवदेत किल यत् प्रमान्तरैः
तत् प्रमाणमिति ये हि मेनिरे ।
तन्मतेऽपि बत मानतां गता
हस्तिनाऽद्य परवस्तुनि त्रयी ॥ १० ॥

गुणायत्तं लोके गुणिषु हि मतं मङ्गळपदं
विपर्यस्तं हस्तिक्षितिधरपते ! तत् त्वयि पुनः ।
गुणाः सत्यज्ञानप्रभृतय उत त्वद्गततया
शुभीभूयं याता इति हि निरणैष्म श्रुतिवशात् ॥ ११ ॥

निराबाधं नित्यं निरवधि निरंहो निरूपमं
सदा शान्तं शुद्धं प्रतिभटमवद्यस्य सततम् ।
परं ब्रह्मास्नातं श्रुतिशिरसि यत् तद् वरद ! ते
परं रूपं साक्षात् तदिदमपदं वाङ्मनसयोः ॥ १२ ॥

प्रशान्तानन्तात्मानुभवजमहानन्दमहिम-
 प्रसक्तस्तैमित्यानुकृतवितरङ्गार्णवदशम्।
 परं यत् ते रूपं स्वसदृशदरिद्रं वरद ! तत्
 त्रयी पिस्प्रक्षन्ती परनिरसने श्राम्यति परम् ॥ १३ ॥

न वक्तुं न श्रोतुं न मनितुमथोपासिसिषितुं
 न च द्रष्टुं स्पष्टुं तदनु न च भोक्तुं हि सुशकम्।
 परं यद् वस्तुक्तं ननु वरद ! साक्षात् तदसि भोः
 कथं विश्वस्मै त्वं करिगिरिपुरस्तिष्ठस इह ॥ १४ ॥

प्रकृष्टं विज्ञानं बलमतुलमैश्वर्यमखिलं
 विमर्यादं वीर्यं वरद ! परमा शक्तिरपि च।
 परं तेजश्चेति प्रवरगुणषट्कं प्रथमजं
 गुणानां निस्सीम्नां गणनविगुणानां प्रसवभूः ॥ १५ ॥

गुणैः षड्भिस्त्वेतैः प्रथमतरमूर्तिस्तव बभौ
 ततस्तिस्त्रस्तेषां त्रियुग युगलैर्हि त्रिभिरभुः।
 व्यवस्था या चैषा ननु वरद ! साऽऽविष्कृतिवशात्
 भवान् सर्वत्रैव त्वगणितमहामङ्गलगुणः ॥ १६ ॥

इयं वैयूही वै स्थितिरथ किलेच्छाविहृतये
 विभूतीनां मध्ये सुरनरतिरञ्चामवतरन्।
 सजातीयस्तेषामिति तु विभवाख्यामपि भजन्
 करीश ! त्वं पूर्णो वरगुणगणैस्तान् स्थगयसि ॥ १७ ॥

परो वा व्यूहो वा विभव उत वाऽर्चावतरणः
 भवन् वाऽन्तर्यामी वरवरद ! यो यो भवसि वै।
 स स त्वं सन्नैशान् वरगुणगणान् विभ्रदखिलान्
 भजद्भ्यो भास्येवं सततमितरेभ्यस्त्वितरथा ॥ १८ ॥

दयाक्षान्त्यौदार्यम्रदिमसमतासौहृदधृति-
 प्रसादप्रेमाज्ञाऽऽश्रितसुलभताद्या वरगुणाः।

तथा सौन्दर्याद्यास्तव वरदराजोत्तमगुणाः
 विसीमानोऽसङ्ख्याः प्रणतजनभोगं प्रसुवते ॥ १९ ॥

अनन्याधीनत्वं तव किल जगुर्वेदिकगिरः
 पराधीनं त्वां तु प्रणतपरतन्त्रं मनुमहे !।
 उपालम्भोऽयं भोः ! श्रयति बत सार्वज्ञ्यमपि ते
 यतो दोषं भक्तेष्विह वरद ! नैवाकलयसि ! ॥ २० ॥

पाणिपादवदनेक्षणशब्दैः
 अम्बुजान्यपदिशन् वरद ! त्वम्।
 बाहुभिस्त्वतिविशालतमालान्
 आज्ञनं करिगिरेरसि शृङ्गम् ॥ २१ ॥

त्वामुदारभुजमुन्नसमायत्-
 कर्णपाशपरिकर्मसदंसम्।
 आयताक्षमभिजातकपोलं
 पारणीयति वरप्रद ! दृङ्मे ॥ २२ ॥

नीलमेघनिभमञ्जनपुञ्ज-
 श्यामकुन्तलमनन्तशयं त्वाम्।
 अञ्जपाणिपदमम्बुजनेत्रं
 नेत्रसात् कुरु करीश ! सदा मे ॥ २३ ॥

त्वक् च दृक् च निपिपासति जिह्वा
 विह्वला श्रवणवत् परवृत्तौ।
 नासिका त्वयि करीश ! तथेति
 प्राप्नुयां कथमिमां स्विदवस्थाम् ॥ २४ ॥

आधिराज्यमधिकं भुवनानाम्
 ईश ! ते पिशुनयन् किल मौलिः।
 चूलिकामणिसहस्रमरीचेः
 हस्तिभूषण ! भवत्युदयाद्रिः ॥ २५ ॥

उद्धरत्युपरि भक्तजनानि-
 त्पूर्ध्वताश्रयणसूचितशक्तिम्।
 ऊर्ध्वपुण्ड्रतिलकं बहुमानात्
 किं बिभर्षि वरद ! स्वललाटे ॥ २६ ॥

कर्णिका तव करीश ! किमेषा
 कर्णभूषणमुतांसविभूषा।
 अंसलम्ब्यलकभूषणमाहो !
 मानसस्य मम वा परिकर्म ॥ २७ ॥

पारिजातविटपानभितो या
 पुष्पसम्पदुदियात् करिनाथ !।
 तां विडम्बयति तावकबाहु-
 ष्वातता तु कटकाङ्गदलक्ष्मीः ॥ २८ ॥

मथ्यमानचलफेनिलसिन्धु-
 प्रोदितक्षणदशां गमितौ ते।
 वक्षसि स्फुरितमौक्तिकहारे
 कौस्तुभश्च कमला च करीश ! ॥ २९ ॥

अञ्जनक्षितिभृतो यदि नामो-
 पत्यका वरद ! हेममयी स्यात्।
 तादृशी तव विभाति तु लक्ष्मीः
 आम्बरी बत विडम्बितविदुत् ॥ ३० ॥

परभागमियाद् रवेस्तमिस्रा
 वरदाद्य त्वयि तन्निशामयामः।
 गमिता तव वक्त्रचित्रभानोः
 परभागं ननु कौन्तली तमिस्रा ॥ ३१ ॥

उभयोरपि पक्षयोस्तिथिर्या
 विषमीभावनिरासदाऽष्टमीति।

उपमानजसम्पदे हि सेन्दोः

वरदाभूद् भवतो ललाटलक्ष्म्या ॥ ३२ ॥

अलकालिचिकीर्षया किलात्ता

सुपरीचिक्षिषया ललाटपट्टे।

सुमषी निकषीकृता भ्रुवौ ते

वरद ! स्यादकृतत्वतस्तु नैवम् ॥ ३३ ॥

श्रवसश्च दृशश्च शब्दरूप

ग्रहणे ते न हि जीववद् व्यवस्था।

उभयोरखिलेक्षणक्षमत्वाद्

वरदातः ! श्रवणाश्रये दृशौ ते ॥ ३४ ॥

करुणारसवाहिवीक्षणोर्मैः

वरद ! प्रेममयप्रवाहभाजः।

तततीरवनावली भ्रुवौ दृक्-

चलसिन्योस्तव नासिकेव सेतुः ॥ ३५ ॥

विभवं विवृणोति विस्तृणीते

रुचमाविष्कुरुते कृपामपाराम्।

अभिवर्षति हर्षमार्द्रभावं

तनुते ते वरदैष दृष्टिपातः ॥ ३६ ॥

अरुणाधरपल्लवे लसन्ती

वरदासौ द्विजचन्द्रचन्द्रिका ते।

अतिविद्रुममस्तनिस्तिलाली

रुचमाविष्कुरुते हि पुष्कराक्ष ! ॥ ३७ ॥

स्मितनिर्झरिका विनिष्पतन्ती

तव वक्षस्स्थलभूतले विशीर्णा।

वरद ! प्रविभर्ति हारलक्ष्मीम्

अपि मुक्तावलिका नदीव तज्जा ॥ ३८ ॥

परिमण्डितरासमण्डलाभिः

वरदाघ्रातमभीष्टगोपिकाभिः।

अनुवर्तितदातनप्रहर्षाद्

इव फुल्लं हि कपोलयोर्युगं ते ॥ ३९ ॥

मुखमुन्नसमायताक्षमुद्य-

त्स्मितदन्तं रुचिराधरं नतभ्रु।

लसदंसविलम्बिकर्णपाशं

मयि ते निश्चलमस्तु हस्तिनाथ ! ॥ ४० ॥

पद्मायाः प्रणयरसात् समासजन्त्याः

स्वं बाहुं सुबहुमतो भुजेन तेन।

कां नामान्वभवदहो ! दशां तदात्वे

कण्ठस्ते करिगिरिनाथ ! कम्बुकान्तः ॥ ४१ ॥

सायामा धृतपरिणद्धयोऽब्धयो वा

तादृश्यः स्फुटमथ वा दिशश्चतस्रः।

चत्वारो वरद ! वरप्रदास्त्वदीयाः

भासन्ते भुजपरिघास्तमालनीलाः ॥ ४२ ॥

आश्लेषे वरद ! भुजास्तवेन्दिरायाः

गोपीनामभिमतरासबन्धने वा।

बन्धे वा मुदमधिकां यशोदयाऽऽहो !

सम्प्राप्तास्तव नवनीतमोषदोषात् ॥ ४३ ॥

सालीया इव विटपाः सपल्लवाग्राः

कल्लोला इव जलधेः सविद्धमाग्राः।

भोगीन्द्रा इव च फणामणीद्वक्त्राः

भासन्ते वरद ! भुजास्तवारुणाग्राः ॥ ४४ ॥

अम्भोधेः स्वयमभिमन्थनं चकर्थ

क्षोणीध्रं पुनरबिभञ्च सप्तरात्रम्।

सप्तानां विवलयति स्म कण्ठमुक्ष्णाम्
अम्लाना वरद ! तथाऽपि पाणयस्ते ॥ ४५ ॥

रिङ्खातो व्रजसदनाङ्गणेषु किं ते
गोयष्टिग्रहणवशान्नु गोपगोष्ठ्याम् ।
आलम्बाद् हयनयसूत्रतोल्लयोर्वा
पाणीनां वरद ! तवारुणत्वमासीत् ॥ ४६ ॥

सर्वज्ञाः समुचितशक्तयः सदैव
त्वत्सेवानियमजुषस्त्वदेकभोगाः ।
हेतीनामधिपतयः सदा किमेतान्
शोभार्थं वरद ! बिभर्षि हर्षतो वा ॥ ४७ ॥

किं धातुर्गगनविधानमातृकाऽभूत्
वक्षस्ते वरद ! वरेण्य ! यत्र नाम ।
पद्माया मुखमथ कौस्तुभश्च जातौ
चन्द्रार्कावुडुनिकरायते तु हारः ॥ ४८ ॥

अण्डानां त्वदुदरमामनन्ति सन्तः
स्थानं तद् वरद ! कथं नु काश्यमस्य ।
माहात्म्यं स्वत इह येषु नूनमेषां
ऋद्धिः स्यान्महिमकरी न हीतरेषाम् ॥ ४९ ॥

सौन्दर्यामृतरसवाहवेगजः स्यात्
आवर्तस्तव किल पद्मनाभ ! नाभिः ।
तत्पद्मं वरद ! विभाति कान्तिमय्याः
लक्ष्म्यास्ते सकलवपुर्जुषो नु सद्म ॥ ५० ॥

या दामोदर इति नामदा तवासीत्
सा दामा किल किणकारणी बभूव ।
तन्नूनं वरद ! वलित्रयच्छलेन
त्वन्मध्यप्रथमविभूषणी बभूव ॥ ५१ ॥

यादृग्बीजाध्युषितभुवि यद् वस्तु हस्तीश ! जातं
 तत् तादृक्षं फलति हि फलं त्वय्यपीक्षामहे तत्।
 यस्मादण्डाध्युषित उदरे तावके जायमानं
 पद्मं पद्मानन ! किल फलत्यण्डषण्डानखण्डान् ॥ ५२ ॥

अज्ञे यज्ञेश्वर ! किल जने क्वाप्यदर्शं विमर्शं
 विश्वाधीशः कतम इति तन्निर्णयं वर्णयामः।
 व्यावक्रोशी नृषु समुदिता यानुपाश्रित्य तेऽपि
 ब्रह्माद्यास्ते वरद ! जनितास्तुन्दकन्दारविन्दे ॥ ५३ ॥

मुष्णन् कृष्णः प्रयनिजजनैः जय्यहैयङ्गवीनं
 दाम्ना भूम्ना वरद ! हि यया त्वं यशोदाकराम्याम्।
 बद्धो बन्धक्षपणकरणीं तां किलाद्यापि मातुः
 प्रेम्णा गात्राभरणमुदराबन्धनाख्यं बिभर्षि ॥ ५४ ॥

सौन्दर्याख्या सरिदुरसि विस्तीर्य मध्यावरुद्धा
 स्थानाल्पत्वाद् विषमगतिजावर्तगर्ताभनाभिः।
 प्राप्य प्राप्तप्रथिम जघनं विस्तृता हस्तिनाथ !
 स्रोतोभेदं भजति भवतः पाददेशापदेशात् ॥ ५५ ॥

रम्भास्तम्भाः करिवरकराः कारभाः सारभाजः
 वेषाश्लेषा अपि मरकतस्तम्भमुख्यास्तुलाख्याः।
 साम्यं सम्यग् वरद ! न दधुः सर्वमूर्वोस्त्वदूर्वोः
 न ह्यैश्वर्यं दधति न तथा यौवनारम्भजृम्भाः ॥ ५६ ॥

या ते गात्रे वरद ! जनिता कान्तिमय्यापगाऽभूत्
 तस्याः स्रोतोद्वितयमिह यद् याति पादप्रवादम्।
 तज्जातोर्ध्वभ्रमियुगमिवोद्भानुनी जानुनी ते
 स्यादुक्ष्णोर्वा ककुदयुगळं यौवनैश्वर्यनाम्नोः ॥ ५७ ॥

प्रेम्णाऽऽघ्रातुं करिगिरिशिरोऽधोमुखीभावभाजोः
 अङ्घ्रिद्वन्द्वह्वयकमलयोः दण्डकाण्डायमाने।

अद्रिस्पर्शोद्भवसुखत उत्कण्ठके रोमहर्षात्
द्रष्टुर्दृष्टिर्वरद ! किमलं लङ्घितुं जङ्घिके ते ॥ ५८ ॥

भक्तानां यद् वपुषि दहरं पण्डितं पुण्डरीकं
यच्चात्मनं वरद ! सतताध्यासनादासनाञ्जम्।
आम्नायानां यदपि च शिरो यश्च मूर्धा शठारेः
हस्त्यद्रेर्वा किमतिसुखदं तेषु पादाञ्जयोस्ते ॥ ५९ ॥

पद्मास्वदाङ्गुलिषु वरद ! प्रान्ततः कान्तिसिन्धोः
वीचीवीथीविभवमुभयीष्वम्भसो लम्बितासु।
विन्दन्निन्दुः प्रतिफलनजां सम्पदं किं पदं ते
छायाछद्मा नखविततितां लम्बितः शुम्भितः सन् ॥ ६० ॥

शम्भोरम्भोरुहमुख ! सखा सन् सहाङ्कः शशाङ्कः
कुर्वन् सेवां वरद ! विकलो वृत्तहीनः सुवक्रः।
त्वत्पादाब्जे प्रियमुख ! नखच्छद्मनाऽऽश्रित्य नित्यं
सद्वृत्तोऽभूत् स तु दशगुणः पुष्कलो निष्कलङ्कः ॥ ६१ ॥

त्वत्पादाब्जे प्रजाता सुरसरिदभवत् प्राक् चतुर्धा ततस्ता-
स्वेकां धत्ते ध्रुवः सा त्रिभुवनमपुनात् त्रीन् पथो भावयन्ती।
तत्रैका खं व्रजन्ती शिवयति तु शिवं सा पुनः सत्पथाऽभूत्
तास्वेका गां पुनाना वरद ! सगरजस्वर्गसर्गं चकार ॥ ६२ ॥

परिजनपरिबर्हा भूषणान्यायुधानि
प्रवरगुणगणाश्च ज्ञानशक्त्यादयस्ते।
परमपदमथाण्डान्यात्मदेहस्तथाऽऽत्मा
वरद ! सकलमेतत् संश्रितार्थं चकर्त् ॥ ६३ ॥

अनाप्तं ह्याप्तव्यं न तव किल किञ्चिद् वरद ! ते
जगज्जन्मस्थेमप्रलयविधयो धीविलसितम्।
तथाऽपि क्षोदीयस्सुरनरकुलेष्वश्रितजनान्
समाश्लेषुं पेषुं तदसुखकृतां चावतरसि ॥ ६४ ॥

विवेकधियमेकतो ह्यभिनिवेशलेशो हरेत्
 महत् त्वभिनिवेशनं किमुत तन्महिम्नस्तव।
 अहो ! विसदृशे जगत्यवततर्थं पार्थादिकं
 निजं जनमुदञ्चयन् वरद ! तं समाश्लेषकः ॥ ६५ ॥

संश्लेषे भजतां त्वरापरवशः कालेन संशोध्य तान्
 आनीय स्वपदे स्वसङ्गमकृतं सोढुं विलम्बं बत।
 अक्षाम्यन् क्षमिणां वरो वरद ! सन्नत्रावतीर्णो भवेः
 किं नाम त्वमसंश्रितेषु वितरन् वेषं वृणीषे तु तान् ॥ ६६ ॥

वरद ! यदि न भुव्यवातरिष्यः
 श्रुतिविहिताः त्वदुपासनार्चनाद्याः।
 करणपथविदूरगे सति त्व-
 य्यविषयतानिकृताः किलाभविष्यन् ॥ ६७ ॥

यदपराधसहस्रमजस्रजं
 त्वयि शरण्य ! हिरण्य उपावहत्।
 वरद ! तेन चिरं त्वमविक्रियः
 विकृतिमर्भकनिर्भजनादगाः ॥ ६८ ॥

त्वामामनन्ति कवयः करुणामृताब्धे !
 ज्ञानक्रियाभजनलभ्यमलभ्यमन्यैः।
 एतेषु केन वरदोत्तरकोसलस्थाः
 पूर्वं सद्दूर्वमभजन्त हि जन्तवस्त्वाम् ॥ ६९ ॥

भवत्सु वात्सल्यवशात् समुत्सुकः
 प्रकाममत्रावतरेर्वरप्रद !।
 भवेश्च तेषां सुलभोऽथ किं न्विदं
 यदङ्ग दाम्ना नियतः पुराऽरुदः ! ॥ ७० ॥

नरसिंहतनुरगौणी
 समसमयसमुद्भवश्च भक्तगिरः।

स्तम्भे च सम्भवस्ते

पिशुनयति परेशतां वरद ! ॥ ७१ ॥

तापत्रयीमयदवानलदह्यमानं

मुह्यन्तमन्तमवयन्तमनन्त ! नैव।

स्थातुं प्रयातुमुपयातुमनीशमीश !

हस्तीश ! दृष्ट्यमृतवृष्टिभिराभजेथाः ॥ ७२ ॥

नानाविरुद्धविदिशासु दशासु चाहो

वन्ध्यैर्मनोरथशतैर्युगपद् विकृष्टः।

त्वत्पादयोरनुदितस्पृह एष सोऽहं

न स्वस्ति हस्तिगिरिनाथ ! निशामयामि ॥ ७३ ॥

है ! निर्भयोऽस्म्यविनयोऽस्मि यतस्त्वदङ्घ्रौ

लिप्सामलब्धवति चेतसि दुर्विनीते।

दुष्कर्मवर्मपरिकर्मित एष सोऽहम्

अग्रे वरप्रद ! तव प्रलपामि किञ्चित् ॥ ७४ ॥

स व्याधिराधिरवितुष्टिरनिष्टयोगः

स्वाभीष्टभञ्जनममर्षकरो निकर्षः।

कृन्तन्ति सन्ततमिमानि मनो मदीयं

हस्तीश ! न त्वदभिलाषनिधिप्रहाणिः ॥ ७५ ॥

विद्वेषमानमदरागविलोभमोहा-

दाजानभूमिरहमत्र भवे निमज्जन्।

निर्द्वन्द्व नित्य निरवद्य महागुणं त्वां

हस्तीश ! कः श्रियितुमीक्षितुमीप्सितुं वा ॥ ७६ ॥

पुत्रादयः कथममी मयि संस्थिते स्युः

इत्यप्रतिक्रियनिरर्थकचिन्तनेन।

दूये न तु स्वयमहं भवितास्मि कीदृग्

इत्यस्ति हस्तिगिरिनाथ ! विमर्शलेशः ॥ ७७ ॥

शम्पाचलं बहुलदुःखमनर्थहेतुः
 अल्पीय इत्यपि विमृष्टिषु दृष्टदोषम्।
 दुर्वासनाद्रढिमतः सुखमिन्द्रयोत्थं
 हातुं न मे मतिरलं वरदाधिराज ! ॥ ७८ ॥

बुद्ध्वा च नो च विहिताकरणैर्निषिद्ध-
 संसेवनैस्त्वदपचारशतैरसह्यैः।
 भक्तागसामपि शतैर्भवताऽप्यगण्यैः
 हस्तीश ! वाक्तनुमनोजनितैर्हतोऽस्मि ॥ ७९ ॥

त्वद्दास्यमस्य हि मम स्वरसप्रसक्तं
 तच्चोरयन्नयमहं किल चस्खल प्राक्।
 त्वं मामकीन इति मामभिमन्यसे स्म
 हस्तीश ! संशयथ नस्तमिमं विवादम् ॥ ८० ॥

भोगा इमे विधिशिवादिपदं च किञ्च
 स्वात्मानुभूतिरिति या किल मुक्तिरुक्ता।
 सर्वं तदूषजलजोषमहं जुषेय
 हस्त्यद्विनाथ ! तव दास्यमहारसज्ञः ॥ ८१ ॥

विषयविषधरब्रजव्याकुले
 जननमरणनक्रचक्रास्पदे।
 अगतिरशरणो भवाब्धौ लुठन्
 वरद ! शरणमित्यहं त्वां वृणे ॥ ८२ ॥

अकृतसुकृतकः सुदुष्कृत्तरः
 शुभगुणलवलेशदेशातिगः।
 अशुभगुणपरस्सहस्रावृतो
 वरदमुरुदयं गतिं त्वां वृणे ॥ ८३ ॥

शरणवरणवागियं योदिता
 न भवति बत साऽपि धीपूर्विका।

इति यदि दयनीयता मय्यहो !
वरद ! तव भवेत् ततः प्राणिमि ॥ ८४ ॥

निरवधिषु कृतेषु चागस्स्वहो !
मतिरनुशयिनी यदि स्यात् ततः।
वरद ! हि दयसे न संशेमहे
निरनुशयधियो हता है वयम् ॥ ८५ ॥

शरणवरणवागियं याऽद्य मे
वरद ! तदधिकं न किञ्चिन्मम।
सुलभमभिमतार्थदं साधनं
तदयमवसरो दयायास्तव ॥ ८६ ॥

विषयविषयिणी स्पृहा भूयसी
तव तु चरणयोर्न साऽल्पापि मे।
वरद ! ननु भरस्तवैव त्वयं
यदुत तव पदस्पृहाजन्म मे ॥ ८७ ॥

इयमिह मतिरस्मदुज्जीवनो
वरद ! तव खलु प्रसादादृते।
शरणमिति वचोऽपि मे नोदियात्
त्वमसि मयि ततः प्रसादोन्मुखः ॥ ८८ ॥

वरद ! यविह वस्तु वाञ्छाम्यहं
तव चरणलभाविरोधस्ततः।
यदि न भवति तत् प्रदेहि प्रभो !
झटिति वितर पादमेवान्यथा ॥ ८९ ॥

तदपि किमपि हन्त ! दुर्वासना-
शतविवशतया यदभ्यर्थये।
तदतुलदय ! सार्व ! सर्वप्रद !
प्रवितर वरद ! क्षमाम्भोनिधे ! ॥ ९० ॥

प्रियमितरदथापि वा यद् यथा
 वितरसि वरद ! प्रभो ! त्वं हि मे।
 तदनुभवनमेव युक्तं तु मे
 त्वयि निहितभरोऽस्मि सोऽहं यतः ॥ ९१ ॥

यथाऽसि यावानसि योऽसि यद्गुणः
 करीश ! यादृग्विभवो यदिङ्गितः।
 तथाविधं त्वाऽहमभक्तदुर्ग्रहं
 प्रपत्तिवाचैव निरीक्षितुं वृणे ॥ ९२ ॥

अये ! दयालो ! वरद ! क्षमानिधे !
 विशेषतो विश्वजनीन ! विश्वद !।
 हितज्ञ ! सर्वज्ञ ! समग्रशक्तिक !
 प्रसह्य मां प्रापय दास्यमेव ते ॥ ९३ ॥

स्वकैर्गुणैः स्वैश्चरितैः स्ववेदनात्
 भजन्ति ये त्वां त्वयि भक्तितोऽथवा।
 करीश ! तेषामपि तावकी दया
 तथात्वकृत् सैव तु मे बलं मतम् ॥ ९४ ॥

यदि त्वभक्तोऽप्यगुणोऽपि निष्क्रियः
 निरुद्यमो निष्कृतदुष्कृतो न च।
 लभेय पादौ वरद ! स्फुटास्ततः
 क्षमादयाद्यास्तव मङ्गला गुणाः ॥ ९५ ॥

विलोकनैर्विभ्रमणैरपि भ्रुवोः
 स्मितामृतैरिङ्गितमङ्गळैरपि।
 प्रचोदितस्ते वरद ! प्रहृष्टधीः
 कदा विधास्ये वरिवस्यनं तव ॥ ९६ ॥

विविश्य विश्वेन्द्रियतर्षकर्षणीः
 मनस्स्थले नित्यनिखातनिश्चलाः।

सुधासखीर्हस्तिपते ! सुशीतलाः
गिरः श्रवस्याः शृणुयाम तावकीः ॥ ९७ ॥

अशेषदेशाखिलकालयोगिनी-
ष्वहं त्ववस्थास्वखिलास्वनन्यधीः ।
अशेषदास्यैकरतिस्तदाचरन्
करीश ! वर्तेय सदा त्वदन्तिके ॥ ९८ ॥

इमं जनं हन्त ! कदाऽभिषेक्ष्यति
त्वदक्षिनद्वोर्वरद ! श्रमापहा ।
अकृत्रिमप्रेमरसप्रवाहजा
विसृत्वरी वीक्षणवीचिसन्ततिः ॥ ९९ ॥

सदातनत्वेऽपि तदातनत्ववत्
नवीभवत्प्रेमरसप्रवाहया ।
निषेवितं त्वां सततोत्कया श्रिया
करीश ! पश्येम परश्शतं समाः ॥ १०० ॥

समाहितैः साधु सनन्दनादिभिः
सुदुर्लभं भक्तजनैरदुर्लभम् ।
अचिन्त्यमत्यद्भुतमप्रतर्कणं
वरप्रद ! त्वत्पदमाप्नुयां कथम् ॥ १०१ ॥

रामानुजाङ्घ्रिशरणोऽस्मि कुलप्रदीपः
त्वासीत् स यामुनमुनेः स च नाथवंश्यः ।
वंश्यः पराङ्कुशमुनेः स च सोऽपि देव्याः
दासस्तवेति वरदास्मि तवेक्षणीयः ॥ १०२ ॥

॥ इति श्रीवरदराजस्तवः समाप्तः ॥

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः

॥ श्रीस्तवः ॥

श्रीवत्सचिह्नमिश्रेभ्यो नम उक्तिमधीमहे।
यदुक्तयस्त्रयीकण्ठे यान्ति मङ्गळ सूत्रताम् ॥

स्वस्ति श्रीर्दिशतादशेषजगतां सर्गोपसर्गस्थितीः
स्वर्गं दुर्गतिमापवर्गिकपदं सर्वञ्च कुर्वन् हरिः।
यस्या वीक्ष्य मुखं तदिङ्गितपराधीनो विधत्तेऽखिलं
क्रीडेयं खलु नान्यथाऽस्य रसदा स्यादैकरस्यात्तया ॥ १ ॥

हे श्रीर्देवि समस्तलोकजननीं त्वां स्तोतुमीहामहे
युक्तां भावय भारतीं प्रगुणय प्रेमप्रधानां धियम्।
भक्तिं भन्दय नन्दयाश्रितमिमं दासं जनं तावकं
लक्ष्यं लक्ष्मि कटाक्षवीचिविसृतेस्ते स्याम चामी वयम् ॥ २ ॥

स्तोत्रं नाम किमामनन्ति कवयो यद्गुण्यदीयान् गुणान्
अन्यत्र त्वसतोऽधिरोप्य फणितिस्सा तर्हि वन्ध्या त्वयि।
सम्यक्सत्यगुणाभिवर्णनमथो ब्रूयुः कथं तादृशी
वाग्वाचस्पतिनाऽपि शक्यरचना त्वत्सद्गुणार्णोनिधौ ॥ ३ ॥

ये वाचां मनसां च दुर्ग्रहतया ख्याता गुणास्तावकाः
तानेव प्रति साम्बुजिह्वमुदिता है मामिका भारती।
हास्यं तत्तु न मन्महे न हि चकोर्येकाऽखिलां चन्द्रिकां
नालं पातुमिति प्रगृह्य रसनामासीत सत्यां तृषि ॥ ४ ॥

क्षोदीयानपि दुष्टबुद्धिरपि निःस्नेहोऽप्यनीहोऽपि ते
कीर्तिं देवि लिहन्नहं न च बिभेम्यज्ञो न जिह्रेमि च।
दुष्येत्सा तु न तावता न हि शुना लीढाऽपि भागीरथी
दुष्येच्छ्वापि न लज्जते न च बिभेत्यार्तिस्तु शाम्येच्छुनः ॥ ५ ॥

ऐश्वर्यं महदेव वाऽल्पमथवा दृश्येत पुंसां हि यत्
 तल्लक्ष्म्याः समुदीक्षणात्तव यतः सार्वत्रिकं वर्तते।
 तेनैतेन न विस्मयेमहि जगन्नाथोऽपि नारायणः
 धन्यं मन्यत ईक्षणात्तव यतः स्वात्मानमात्मेश्वरः ॥ ६ ॥

ऐश्वर्यं यदशेषपुंसि यदिदं सौन्दर्यलावण्ययोः
 रूपं यच्च हि मङ्गलं किमपि यल्लोके सदित्युच्यते।
 तत्सर्वं त्वदधीनमेव यदतः श्रीरित्यभेदेन वा
 यद्वा श्रीमदितीदृशेन वचसा देवि प्रथामश्नुते ॥ ७ ॥

देवि त्वन्महिमावधिर्न हरिणा नापि त्वया ज्ञायते
 यद्यप्येवमथापि नैव युवयोः सर्वज्ञता हीयते।
 यन्नास्त्येव तदज्ञतामनुगुणां सर्वज्ञताया विदुः
 व्योमाम्भोजमिदन्तया किल विदन् भ्रान्तोऽयमित्युच्यते ॥ ८ ॥

लोके वनस्पतिबृहस्पतितारतम्यं
 यस्याः प्रसादपरिणाममुदाहरन्ति।
 सा भारती भगवती तु यदीयदासी
 तां देवदेवमहिषीं श्रियमाश्रयामः ॥ ९ ॥

यस्याः कटाक्षमृदुवीक्षणदीक्षणेन
 सदास्समुल्लसित पल्लवमुल्ललास।
 विश्वं विपर्यय समुत्थविपर्ययं प्राक्
 तां देवदेवमहिषीं श्रियमाश्रयामः ॥ १० ॥

यस्याः कटाक्षवीक्षा-
 क्षणलक्षं लक्षिता महेशास्स्युः।
 श्रीरङ्गराजमहिषी
 सा मामपि वीक्षतां लक्ष्मीः ॥ ११ ॥

॥ इति श्रीस्तवः समाप्तः ॥

अर्वाञ्चो यत्पदसरसिजद्वन्द्वमाश्रित्य पूर्वं
 मूर्ध्ना यस्यान्वयमुपगताः देशिका मुक्तिमापुः।
 सोऽयं रामानुजमुनिरपि स्वीयमुक्तिं करस्थाम्
 यत्सम्बन्धादमनुत कथं वर्ण्यते कूरनाथः ॥